1857. N°. 20

LEEUWARDER COURANT.

DINGSDAG 10 MAART.

BIJ DEZE COURANT WORDT EEN BIJVOEGSEL UITGEGEVEN.

PARIJS, 6 Maart.

Het Wetgevend Ligchaam heeft zich in zijne zitting van gisteren eenstemmig en zonder discussie vereenigd met het ontwerp van wet waarbij aan den maarschalk Pélissier, die wegens de inneming van Sebastopol den titel van hertog van Malakoff ontvangen heeft, daarnevens een jaargeld uit de schatkist toegelegd wordt ten bedrage van 100,000 francs met bepaling, dat het bij zijn overlijden op zijne regtstreeksche afstammelingen naar orde van eerstgeboorte zal overgaan.

— Gisteren zijn aan het ministerie van buitenlandsche zaken alhier de conferentien over de zaak van Neufchâtel geopend. Deze eerste bijeenkomst werd noch door den vertegenwoordiger van Pruisen, noch door dien van den Zwitserschen Bond bijgewoond, doch de eerstgenoemde zou daarin alleen door ongesteldheid belet zijn. Wat den zwitserschen afgevaardigde betreft schijnt het dat de Bondsvergadering na lang aarzelen zou hebben afgezien van de terugroeping van den heer Kern, zoodat deze ll. woensdag de noodige volmagten en instructien heeft ontvangen, om aan de conferentie deel te nemen, wanneer het oogenblik daarvoor zal zijn gekomen.

— Ll. zondag hield pater Ventura in de kapel van het paleis der Tuilerien zijne eerste predikatie gedurende de Vasten, welke predikatie, door den Keizer bij het verlaten van de kapel eene philippica à la crème genoemd, veel sensatie heeft gemaakt. De leeraar sprak met de hem eigene welsprekendheid en het hem, zoo zeer kenmerkende vuur en had tot onderwerp gekozen, dat de grootste Souvereinen vallen wanneer hunne magt niet steunt op de goddelijke souvereiniteit. Tot staving van zijn gevoelen haalde pater Ventura het voorbeeld aan van den grooten en doorluchtigen Napoleon I. "Toen deze, - dus riep hij uit - geen anderen steun meer had dan zijn hoogmoed, toen hij de Goddelijke bescherming meende te kunnen ontberen, is hij gevallen!" De spreker aan de houding der aanwezigen bemerkende dat hij wat ver was gegaan, trachtte onmiddellijk daarop zijne woorden eenigermate te verzachten, door te zeggen „dat God den grooten Napoleon echter met de uiterste liefde en als een vader had gestraft, daar zijn geslacht thans magtiger en roemrijker dan ooit op den schoonsten troon der wereld gezeteld is", doch de slag was gevallen, de Keizer was daardoor zeer getroffen en alle verdere bij de predikatie aanwezigen waren ten hoogste verbaasd. Men verliest zich in gissingen of de meergenoemde prediker zijne predikatien gedurende de Vasten in de kapel van het paleis zal blijven voortzetten.

— Volgens een berigt uit Athene van den 28 Februarij jl. is de ontruiming van het grieksche grondgebied door de engelsche en fransche krijgsmagt dien dag afgeloopen. — Den 1 Maart is de eerste bezending fransche troepen uit Athene te Toulon aangekomen.

— Volgens een in den *Moniteur de la Flotte* opgenomen brief uit Canton van 15 December luiden de bepalingen, door de Chineesche Regering tot het in staat van beleg stellen der vijf voor buitenlandsche oorlogschepen geopende havens genomen, als volgt: 1°. Tot nader bevel is het tot alle inwoners van het Hemelsch Keizerrijk verboden handel met de onderdanen van H. M. de Koningin van Groot-Brittanje te drijven. — 2°. De opiummarkten, welke voor den handel der beide Natien geopend waren, zijn voorloopig gesloten. (Die markten waren aan zeer strenge bepalingen onderworpen, en er kon slechts eene bepaalde en zeer kleine hoeveelheid opium verkocht worden.) — 3°. Rondom de vijf voor de Europeanen geopende havens wordt een kordon van troepen getrokken, ten einde de vreemdelingen te beletten in het binnenste des Rijks door te dringen. De kanalen en wegen zijn voor hunne handelswaren gesloten, welke, in geval van overtreding verbeurd zullen worden verklaard. — 4°. Tot nader bevel zal de sluikhandel met den dood worden gestraft. — 5°. De keizerlijke vloten en troepen moeten de Engelschen, overal waar zij hen aantreffen, aantasten, naardien de met hen gesloten verdragen geschorst zijn. — 6°. De straf op de overtredingen der bovengemelde voorschriften zal voor de Chinezen de dood en voor de vreemdelingen de opsluiting tot na de herstelling des vredes zijn. — 7°. De bepalingen dezer bevelschriften zijn niet van toepassing op de markten langs de op de siberische grenzen geopende landwegen.

— In den *Moniteur* is een schrijven uit Hongkong van 15 Januarij jl. medegedeeld, aldus luidende: „De engelsche vlootvoogd sir Michael Seymour heeft noodig geacht de positie, welke hij in den ouden tuin der factorijen ingenomen had, den 12 dezer te ontruimen. Het fort Dutch Folly, het middelpunt tot dus ver van zijne operatiën tegen de stad, hebbende doen uiteen springen, besloot hij te Canton alleen nog maar het fort, hetwelk onder de buitenlanders *Birds nest fort* heet, bezet te houden. Vóór zijnen aftogt uit de verschansingen, die hij had doen aanleggen, heeft hij de voorsteden ten westen en ten zuidoosten der factorijen in de asch doen leggen. Hierdoor wordt het ommuurde gedeelte der stad afgezonderd en meer voor de bommen van een eskader blootgesteld. De vloot der opstandelingen heeft zich bij de keizerlijke scheepsmagt gevoegd, om gemeene zaak tegen de Engelschen te maken. Op de rivier van Canton zijn zes honderd oorlogs-jonken vereenigd; de Chinezen schijnen er het vaarwater te willen verstoppen, door op de talrijke ondiepten-jonken te doen zinken.

„In Hongkong heerschte eene dagelijks toenemende verslagenheid. De in die kolonie gevestigde buitenlanders hebben zich tot een gewapend corps vereenigd, en ieder Chinees, die zich na acht ure des avonds op de straat of op de daken vertoont, wordt door hunne patrouilles zonder verschooning doodgeschoten. Bij de afzending dezer berigten scheen het als of al de te Hongkong gevestigde Europeanen vergiftigd geworden waren; en met name ten huize van sir John Bowring lagen allen te krimpen van pijn. Al de chinesche bakkers zijn op de vlugt; men gelooft aan eenen toeleg van hen om al de buitenlanders gezamenlijk te vergiftigen. Gelukkig is tot nog toe niemand daaraan gestorven.

LONDEN, 6 Maart.

Lord Palmerston heeft in de zitting van het Lagerhuis op gisteren aangekondigd, dat het Parlement ontbonden zal worden en het ministerie derhalve niet aftreedt.

Het nieuwe Parlement zal tegen het einde der maand Mei bijeenkomen. De heer Disraeli heeft verklaard, dat aan het ministerie alle faciliteiten door de oppositie zal worden verleend, tot het nemen der noodige maatregelen voor de behoeften van den dienst, en dat hij geenszins voor den uitslag der nieuwe verkiezingen vreest. De heer Cobden heeft gevraagd, welken weg de Regering nu in de chinesche aangelegenheden zal inslaan. Hij wenscht sir J. Bowring door een anderen vertegenwoordiger vervangen te zien. Sir Ch. Wood, lord der admiraliteit, heeft geantwoord, dat de britsche onderdanen door de vloot beschermd zullen worden in alle chinesche havens, en dat overigens versterkingen zullen worden gezonden. Hierna hebben in de zitting nog onstuimige debatten plaats gehad. De heer Gladstone heeft met een oppositie tegen het budget gedreigd. Lord John. Russell heeft daarentegen verklaard het te zullen goedkeuren. Sir J. Graham, lord J. Russell, sir J. Fox hebben tegen de beschuldiging geprotesteerd, dat zij eene coalitie willen vormen. Elk besluit omtrent de kwestie der vervanging van sir J. Bowring is verdaagd.

Lord Granville heeft, even als lord Palmerston in het Lagerhuis, van zijnen kant in het Hoogerhuis aangekondigd, dat het Lagerhuis ontbonden zal worden. Verder heeft deze staatsman op eene interpellatie geantwoord, dat alle pogingen zullen worden aangewend, om de chinesche kwestie tot een' gewenschten uitslag te brengen, en dat voldoende maatregelen zullen worden genomen tot bescherming der britsche onderdanen in China.

— De jongste berigten uit Mexico, jl. woensdag met de west-indische brievenmaal alhier te lande ontvangen, melden, dat de spaansche zaakgelastigde, geene voldoening hebbende kunnen bekomen, het diplomatieke verkeer met de Mexicaansche Regering afgebroken heeft er naar de Havannah gestevend is.

Van den 7den. Het Lagerhuis heeft gisteren de regeringsvoorstellen betreffende de thee- en suikerregten met 187 tegen 125 stemmen aangenomen.

Een korps van 1000 marine soldaten heeft order bekomen zich te Plymouth in te schepen naar China met het schroeflinieschip *Sans Pareil* en het stoomtransportschip *Himalaya*.

Petitien aan lord Palmerston om Londen te representeren worden voortdurend met talrijke handteekeningen voorzien.

Eene deputatie van Liverpool heeft aan lord Palmerston een adres van goedkeuring aangeboden, door invloedrijke personen van alle politieke gevoelens onderteekend. Dit adres verwekte veel geestdrift en bevatte duizende handteekeningen. Lord Palmerston betuigde dan ook ten hoogste door dit bezoek verheugd te zijn.

In een heden te Manchester gehouden meeting werden besluiten genomen waarbij de gouvernements-handelingen in China met algemeene stemmen goedgekeurd werden.

LEEUWARDEN, 9 Maart.

Zaturdag namiddag jl. is door den nieuwen majoor en kommandant der dienstdoende schutterij alhier, den heer mr. P. Heringa Cats, een diner gegeven aan de officieren van dat korps en de hoofd officieren van het garnizoen, dat mede met de tegenwoordigheid van den heer Commissaris des Konings in deze provincie werd vereerd. 's Avonds, terwijl het diner nog voortduurde, voerde het muzijkkorps der schutterij onderscheidene stukken uit.

Heden avond wordt door den nieuwen kommandant in het logement van de wed. de Jong, op den Wirdumerdijk, eene partij gegeven aan de onder-officieren en korporaals van het bataillon.

— De door den Gemeente-raad alhier den 8 Januarij ll. vastgestelde verordening van policie ter voorkoming en blussching van brand, naar aanleiding waarvan eerstdaags van wege het Bestuur een onderzoek zal geschieden naar het schoonhouden der ovens, schoorsteenen, of stookplaatsen, waar gestookt wordt, bevat onderscheidene artikelen, die bepalingen behelzen, overeenkomstig welke, die en andere inrigtingen, moeten worden gebouwd.

Van belang mag het geacht worden voor timmerlieden, metselaars en smeden binnen deze gemeente, ter voorkoming van moeijelijkheden, ontstaan ter oorzake van het bij hun bedrijf niet in acht nemen der bepalingen, zich tijdig een gedrukt exemplaar van gezegde verordening aan te schaffen.

— Vrijdag jl. is te Koudum aanbesteed de aanleg eens kunstwegs van den Koudumer-Slaperdijk tot aan de grenzen van Gaasterland, in de gemeente Hemelumer Oldephaert en Noordwolde, ter lengte van p. m. 7325 ellen. Aannemer is geworden de heer A. B. van Tienhoven, te Werkendam, voor *f* 27,500, zijnde *f* 1600 ongeveer beneden de raming. Uit de provinciale fondsen wordt 30% van de aannemingsom bijgedragen.

— In den nacht van 5 op 6 Maart jl. is, op de reis van Sunderland naar Harburg, bij het eiland Ameland, gestrand het engelsche schoonerschip *Branch*, kapitein S. Harden, beladen met ijzer. De equipagie, bestaande uit 6 man, benevens des stuurmans huisvrouw, zijn, met achterlating van alles, met behulp der onder des burgemeesters directie zijnde reddingboot der Noord- en Zuid-Hollandsche Reddingmaatschappij, bij zeer hooge branding en met levensgevaar der bemanning, van uit het want gered. Den volgenden dag is een gedeelte der goederen van de schepelingen, zoomede een gedeelte der tuigagie, geborgen. Van de lading is echter niets kunnen worden behouden en oogenschijnlijk zal zij met het schip verloren zijn.

— Door Z. M. is benoemd tot griffier bij het kantongeregt te Harlingen, de heer mr. K. Banga, thans substituut-griffier bij de Arrondissements-Regtbank te Sneek.

— Bij de vereeniging van „Moederlijke Weldadigheid", te Sneek, is wederom van H. M. de Koningin-moeder eene gift van *f* 50 ontvangen.

— De gemeente-besturen zijn aangeschreven, om aan den Commissaris des Konings hunner provincie op te geven, of de gemeente eene vlag heeft of vroeger bezeten heeft, en zoo die bekend mogt zijn daarvan eene afteekening in te zenden. Deze aanschrijving is het gevolg van eene nota, door den nederlandschen gezant te Parijs aan de Regering overgelegd, van den kapitein- luitenant ter zee der Fransche marine Le Gros, welke door zijn Gouvernement is belast met het opstellen van eene verzameling van afbeeldsels en beteekenis van alle vlagen van alle natien, bij welke nota de medewerking wordt verzocht, om dien officier, voor zoo veel de nederlandsche vlaggen betreft, daartoe in staat te stellen.

— De geruchten, waarvan dezer dagen in sommige dagbladen gewag gemaakt is, dat ook de heeren Schimmelpenninck van der Oye en van Rappard voornemens zouden zijn hun ontslag te nemen als leden van de Tweede Kamer der Staten Generaal, zijn, naar men verzekert, geheel en al ongegrond.

— Naar men uit eene geloofwaardige bron verneemt, zegt de *Kerk. Ct.*, heeft de kerkeraad der Nederduitsche Hervormde gemeente te Amsterdam besloten, een verzoek aan de Algemeene Synode der Nederduitsch Hervormde Kerk te rigten, met uitnoodiging, dat de hooge kerkvergadering zich tot de Regering wende met een adres, waarbij wordt aangedrongen op de verpligting, die op ons als eene christelijke natie rust, om hoe eerder hoe beter een einde te maken aan het bestaan der slavernij in onze West-Indische kolonien. Welligt ware het niet ongeraden, dat dit voorbeeld door andere kerkeraden, in dit opzigt de meening des Amsterdamschen kerkeraads deelende, gevolgd werd.

'S GRAVENHAGE, 5 Maart. Heden avond is door den algemeenen kerkeraad der Nederduitsche Hervormde gemeente alhier, ten gevolge van het bedanken van ds. T. Poortman, geformeerd het volgend negental van predikanten, alphabetiesch gesteld: dd. J. J. van den Broek, te Hoorn; W. B. J. van Eijk, theol. doct. te Deventer; E. Laurillard, theol. doct. te Zandpoort; A. Moens, te Edam; A. J. P. Oort, te Alkmaar; W. L. Riehm, te Vlaardingen; J. Romeny, te Leeuwarden; J. G. Schuuring, te Hoorn, en E. Cats Wor, te Enkhuizen. — Heden over 14 dagen zal uit dit negental een drietal worden zamengesteld, waaruit dadelijk het beroep van een elfden leeraar zal plaats hebben.

LEIJDEN, 3 Maart. Heden formeerde de kerkenraad der Ned. Herv. gemeente alhier een drietal, bestaande uit de predikanten: dd. Rauwenhoff, Schuring en Laurillard, waarvan beroepen is dr. E. Laurillard, predikant te Zantpoort.

— Bij de Herv. gemeente te Garijp en Suameer is beroepen de weleerw. zeer gel. heer H. E. Gravemeijer, predikant te Midwolde.

TELEGRAFISCHE BERIGTEN.

'S GRAVENHAGE, 9 Maart.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten Generaal van heden is de conclusie van het rapport der commissie, betreffende het reglement op de drukwerken in Nederlandsch Indie, aangenomen.

Op het voorstel van den heer van Zuijlen v. Nyevelt, die nadere inlichtingen naar aanleiding der onderscheidene ingekomen adressen betrekkelijk het reglement op de drukwerken in Nederl. Indie verlangt, en waartoe de minister van kolonien zich bereid heeft verklaard, is besloten, die alsdan te doen drukken, ronddeelen en in handen eener commissie te stellen.

De Kamer zal alsdan weder worden bijeengeroepen.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

AMSTERDAM, 9 Maart.

NEDERLAND W. Schuld	2½	pCt.	63 15/16	
Dito Dito	3	„	76¼	
Dito Dito	4	„	95 9/16	
Dito Amort.Sijnd.	3½	„		
Dito Hand-Maats.	4½	„		
SPANJE Obligatien	1½	„	24 9/16	
Dito Dito	3	„	42¼	
Dito Binnenl. 6/m.	3	„	37¾	
PORTUGAL Obligatien	3	„	45 5/16	
RUSLAND Obl. H. & Cº 1798/1816	5	pCt.	104⅛	
Dito „ Dito 1828/1829	5	„	102⅛	
Dito „ Dito	4½	„		
Dito „ Dito	4	„		
Dito „ S. & Cº.	4	„		
OOSTENRIJK Metalliek	5	„	77	
Dito Nationale	5	„	78 15/16	
Dito bet. Amst.	5	„	86 15/16	
Dito	2½	„	39⅛	

N. 5 pCt. Russen bij S. & Co. 6de serie 96 1/16.

WEENEN, 9 Maart. Metalliek 5 pCt. 84, dito Nationale 5 pCt. 86. — Wissel op Londen 10.08. — Zilver 3½.
LONDEN, 9 Maart. Consols 93¾.
PARIJS, 9 Maart. Rente 3 pCt. 71.35.

LONDEN, 9 Maart. Granen bij matigen aanvoer met weinig handel. — Lijnolie 41/. — De aanvoer aan de veemarkt bestond uit: 3503 Runderen, 114 Kalveren en 15,652 Schapen. Bij flaauwe stemming waren de prijzen lager. — Boter (friesche) 134/, (groninger) 98/.

AMSTERDAM, 9 Maart. Granen, Koolzaad en Olien onveranderd.

LEEUWARDEN, 6 Maart. Boter *f* 54. Aanv. 414 ¼, 164 ⅛ en 30 1/16 vat. De aanvoer van Vee en de besteede prijzen aan de veemarkt waren als volgt: 225 vette Koeijen *f* 120 à *f* 345, 65 melke dito *f* 120 à *f* 225, 40 vare dito *f* 115 à *f* 180, 15 Vaarsen *f* 75 à *f* 140, 18 Pinken *f* 35 à *f* 75, 197 Ossen *f* 125 à *f* 265, 13 Stieren *f* 90 à *f* 245, 15 vette Kalveren *f* 12 à *f* 50, 17 vette Varkens *f* 55 à *f* 98, 28 magere dito *f* 20 à *f* 60, 16 vette Schapen *f* 15 à *f* 33, 14 melke dito *f* 9 à *f* 18, 8 Lammen *f* 7 à *f* 12. Rundvee en vette kalveren waren met vluggen handel, schapen en varkens in een doen.

GRONINGEN, 6 Maart. Tarwe en Rogge tot vorige prijzen met minder handel, Boekweit onveranderd, Garst prijshoudend, Voerhaver wel zoo aangenaam, dikke niet driftiger, beste Boonen wel zoo aangenaam, Gort stil. — In zaden is nagenoeg niets omgegaan. — Raapolie *f* 48.50.

GROOT VOCAAL- EN INSTRUMENTAAL CONCERT,

te geven door de Heeren CH. MONTIGNY, Violoncellist van Brussel, en WIBIER, Eerste Tenor aan de Académie Royale aldaar.

Op *Woensdag den* 11 *Maart* 1857, avonds 7 uur, in de Groote Zaal van den Heer V. D. WIELEN. — Entrée-Billetten zijn dagelijks aan de Concert-zaal te bekomen tegen *f* 1; op den dag van het Concert evenwel voor Heeren tegen *f* 1.50.

WINTERAVOND-VERGADERING van het FRIESCH GENOOTSCHAP VOOR GESCHIED-, OUDHEID- EN TAALKUNDE op Donderdag 12 Maart, 's avonds ten 7 ure, ten huize van W. VAN DER WIELEN.

NEDERLANDSCHE VEREENIGING

TOT AFSCHAFFING VAN DEN STERKEN DRANK,

AFDEELING BOLSWARD.

VERGADERING van Leden met Gasten op **Donderdag** den 12 Maart 1857, 's avonds 7½ uur.

Spreker: De Heer A. MEETER Pz., van *Arum.*

De Commissie voor de Godsdienstige belangen van de Protestantsche bewoners der Haarlemmermeer maakt, bij deze, bekend, dat ten gevolge van de door haar gezondene Circulaire dd. 15 Sept. 1856, bij haar is ingekomen of berigt is ontvangen van de inzameling der navolgende giften in de verschillende gemeenten der provincie Friesland, waarvan ten verzoeke van eenigen der inzenders ook in dit Dagblad melding wordt gemaakt:

Cl. Leeuwarden: Stiens *f* 30, Beetgum *f* 17.32½, Britsum *f* 28.75, Rijperkerk c. a. *f* 9.25, Oostermeer c. a. *f* 25.70, Oudkerk c. a. *f* 40, Wirdum c. a. *f* 27.
Cl. Sneek: Goënga c. a. *f* 8.50, IJlst *f* 40, Molkwerum *f* 21.
Cl. Franeker: Franeker *f* 28, Kimswerd *f* 33, Wijnaldum *f* 16.75, Achlum *f* 59.40, Hitzum *f* 23, Arum *f* 44.25, Witmarsum *f* 95, Pingjum c. a. *f* 89.25, Idsegahuizen c. a. *f* 22.85, Longerhouw c. a. *f* 12.50.
Cl. Dokkum: Burum c. a. *f* 5.
Cl. Heerenveen: Lippenhuizen c. a. *f* 7.45, Kortezwaag *f* 5.55, Wijnjeterp c. a. *f* 10, Bakkeveen *f* 2,97, de Lemmer c. a. *f* 58.05, Tjerkgaast c. a. *f* 42.70, Akkrum *f* 10.50, St. Jansga c. a. *f* 34.50, Oldelamer c. a *f* 9, Makkinga c. a. *f* 10.
Doopsgezinde Gemeente: Akkrum *f* 3, Dragten c. a. *f* 19.28½, Witveen c. a. *f* 8.

De Commissie brengt haren hartelijken dank toe aan de Heeren Predikanten, die door hunne krachtige medewerking, — en aan allen die door de gaven hunner liefde haren arbeid hebben ondersteund. Door de giften, haar van vele kanten toegekomen, is zij in staat gesteld een aanvang te maken met de stichting eener Kerk en Pastorij; maar om dit werk behoorlijk te kunnen voltooijen, en het doel hetwelk zij zich heeft voorgesteld, te bereiken, zijn nog belangrijke bijdragen noodig. Zij vraagt die met bescheiden aandrang van die gemeenten, door welke haar nog geene giften zijn toegekomen, en vertrouwt, dat allen wel iets zullen overhebben, om ook in deze de eer des Heeren te bevorderen, en in den dringenden nood van duizenden hunner geloofsgenooten te helpen voorzien.

De Commissie voor de Godsdienstige belangen der Protestantsche bewoners van de Haarlemmermeer:

Is. PRINS
G. A. VAN LIMBURG BROUWER, } *Predikanten te Amsterdam.*
J. P. HASEBROEK, }
T. KLEPPINK,
M. N. J. MOLTSER, } *Predikanten te Haarlem.*
PH. R. HUGENHOLTZ, }
B. GEWIN, *Predikant te Heemstede.*
J. KOOIJ, *Predikant te Lisse.*
J. POST, *Predikant te Houtrijk en Polanen.*

*** Bevallen van eene DOCHTER J. REELING, Echtgenoot van S. BROUWER.
Bergum, den 26 Februarij 1857.
Eenige kennisgeving.

*** Heden verloste van een ZOON H. N. ADAMA, Echtgenoote van H. VEEN.
Sneek, 2 Maart 1857.
Eenige kennisgeving.

*** Heden avond beviel van een' ZOON W. R. BANGMA, Echtgenoote van C. ONEIDES.
Exmorra, 2 Maart 1857.

*** Bevallen van eene DOCHTER J. J. VAN DER MEER, Echtgenoot van A. VELTMAN.
Bergum, den 3 Maart 1857.

*** Heden beviel van eene DOCHTER de HoogWelgeborene Vrouwe M. T. Baronnesse COLLOT D'ESCURIJ, geb. WIERDSMA.
Oudeschoot, 5 Maart 1857.

ALMELO, 5 Maart 1857. Heden beviel voorspoedig van eene DOCHTER de Hoog-Welgeb. Vrouwe JULIANA AGATHA VAN PANHUIJS, geb. Baronnesse THOE SCHWARTZENBERG EN HOHENLANSBERG.

STAVOREN, den 1 Maart 1857. Heden trof mij de **zwaarste** slag mijns levens, daar het den Hemelvader behaagde, plotseling van mijne zijde weg te nemen mijn geliefde Echtgenoot TIEMEN HESSELS DE JONG, in den ouderdom van bijna 28, en na eene gelukkige echtvereeniging van bijna 2 jaren, waaruit een Zoontje overbleef.

Diep bedroefd zie ik met de wederzijdsche Betrekkingen den overledene na, hopende op de vertroosting van Hem, die een Man van Weduwen en Vader van Weezen is.
Wed. T. H. DE JONG — BRUINSMA.
Strekkende deze tot algemeene bekendmaking.

*** Heden overleed, in den ouderdom van 75 jaren, mijne waarde Moeder Mejufvrouw MINCKE DIRKS, Wed. van den Heer NICOLAAS OTTEMA, in leven Rector der Latijnsche Scholen te Brielle.
Leeuwarden, 8 Maart 1857.
J. G. OTTEMA.

*** Heden morgen overleed aan eene kortstondige maar hevige ziekte, na voorzien te zijn van de genademiddelen der R. C. Kerk, onze veel geliefde Zoon en Broeder de WelEerwaarde Heer J. IJ. DE WINTER, R. C. Pastoor te Bakhuizen, in den ouderdom van ruim 36 jaren.
Bakhuizen,
25 Februarij 1857.
IJ. J. DE WINTER,
uit aller naam.

*** Heden overleed mijn hartelijk geliefde Echtgenoot en der Kinderen zorgdragende Vader SIJBREN ALBERTS ZANDSTRA, in den ouderdom van 56 jaren en 5 maanden, in leven Koopman en Landbouwer, tevens Lid van den Gemeente-Raad van Hennaarderadeel. Diep en zeer gevoelig treft ons dit verlies, dat zullen zij die hem van nabij gekend hebben wel kunnen beseffen, echter wenschen wij Gode te zwijgen, waartoe wij zeer ruime stof hebben, daar hij in het geloof des Rechtveerdige van ons is henen gegaan en in alle ruimte op hem kan worden toegepast Openb. 14 vers 13*b*.
IJTJE KLAZES NAUTA,
Weduwe S. A. ZANDSTRA,
mede uit naam zijner Kinderen.
Waaxens.
2 Maart 1857.
Vrienden en Bekenden gelieven dit als eenige kennisgeving aan te nemen.
De Affaire zal door zijnen Zoon ***A. S. Zandstra*** *op denzelfden voet worden gecontinueerd.*

FRANEKER, 3 Maart 1857. Heden overleed na eene langdurige ongesteldheid ons innig geliefd oudste Zoontje PETRUS JACOBUS, in den jeugdigen leeftijd van 7 jaren en 9 maanden.
O. P. DE HOOP.
J. DE HOOP — BANGA.

*** Heden avond overleed, na eene kortstondige ziekte, tot diepe droefheid van mij en mijne zeven Kinderen, mijn geliefde Echtgenoot JAN LENZES KOOPMANS, in den ouderdom van bijna zeventig jaren en na eene genoegelijke echtvereeniging van drie en twintig jaren.
Oosterwolde,
3 Maart 1857.
J. D. JONKERS,
Wed. J. L. KOOPMANS.

*** Heden morgen trof mij de gevoeligste slag mijns levens, daar het den Almagtigen God, de Heer van leven en dood behaagde, mijne geliefde Echtgenoote JOHANNA LIJKLES TWIJNSTRA, in den ouderdom van ruim 69 jaren, door den dood tot zich te nemen.

Wat ik bij het klimmen mijner jaren in haar, met wie ik 45 jaren door de echt mogt zijn vereenigd, en onzen eenigen Zoon en Kleinkinderen verliezen, zullen zij beseffen die haar van nabij hebben gekend.

De Allerhoogste trooste en sterke ons in deze en reeds vroegere zware beproevingen.
K. R. BOERSMA,
Wommels, den 3 Maart 1857.
mede uit naam van mijnen Zoon.

DRAGTEN, 3 Maart 1857. Heden overleed aan een spoedig toenemend verval van krachten onze dierbare Moeder en Behuwdmoeder GRIETJE JANS SAAGMANS, Weduwe TACO HARTS VAN DER MEER, in den ouderdom van bijna 70 jaren.

Hare nagedachtenis moge bij ons in gezegend aandenken blijven.
L. O. KIJLSTRA,
uit aller naam.

*** Heden overleed, aan een verval van krachten, in den ouderdom van 76 jaren mijn geliefde Broeder JACOBUS BROUWER, in leven Kassier alhier.
Leeuwarden, den 4 Maart 1857.
J. W. BROUWER.
Eenige kennisgeving.

*** Heden morgen omstreeks 8 uren overleed, tot mijne, mijner Kinderen en Behuwdkinderen diepe droefheid, mijn geliefde Echtgenoot L. J. POSMA, in leven Logementhouder te Oosterwolde, in den ouderdom van ruim 52 jaren en maanden, mij uit eene gelukkige echtvereeniging van bijna 30 jaren nalatende Kinderen, waarvan twee zijn gehuwd.

NB. De Weduwe denkt de **Affaire** op denzelfden voet aan te houden, in de hoop van voortdurend de begunstiging te mogen genieten, welke haar met haren Man reeds sedert 19 jaren alhier mogt ten deel vallen.
Oosterwolde,
den 5 Maart 1857.
M. G. WIEBERDINK,
Wed. L. J. POSMA.

*** Heden morgen omstreeks te vier ure overleed, na eene ongesteldheid van bijna een half jaar, onze innig geliefde oudste Zoon HARTMAN, in den nog jeugdigen ouderdom van 21 jaren en bijna zes maanden.
Ferwerd,
6 Maart 1857.
D. H. HARTMANS.
G. R. BLEINSMA.

*** Het Zoontje, over welks geboorte wij ons voor drie dagen zoo innig verheugden, nam de Heer heden weder tot zich.
Groningen,
7 Maart 1857.
J. H. WIJNNE.
R. S. WIJNNE — BROUWER.
Strekkende deze tot algemeene en bijzondere kennisgeving.

DRAGTEN, den 7 Maart 1857. Heden overleed tot onze diepe droefheid, ons hartelijk geliefd Zoontje BERNARDUS, in den ouderdom van twee jaren en ruim negen maanden.
A. BRANDSMA.
H. J. VAN DER MEULEN.
Familie en Bekenden gelieven deze algemeene tevens als bijzondere kennisgeving aan te merken.

*** Heden nacht omstreeks twee ure behaagde het den algoeden God, van mijne zijde weg te nemen, mijn beminde Echtgenoot HENDRIK WILLEMS IJBEMA, Ridder 4de kl. M. W. Orde, in den gezegenden ouderdom van ruim zestig jaren, na eene genoeglijke echtvereeniging van 38 jaren. Zwaar treft mij en mijne Kinderen deze slag, doch eerbiedig berustende in den wil des Heeren, zwijge ik Gode eerbiedig stil.
Makkum,
den 8 Maart 1857.
KLAASCHE PIETTERS KUIPERS,
Weduwe van H. W. IJBEMA, *Ridder 4de kl. M. W. Orde.*
Eenige kennisgeving aan Betrekkingen en Vrienden.

BURGERLIJKE STAND.

Bij den Burgerlijken stand te *Leeuwarden* zijn van den 3 tot en met den 9 Maart 1857 aangegeven: 15 Geboren. 15 Overleden.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER GEMEENTE SLOTEN zullen, op *Donderdag den* 12 *Maart* 1857, des nademiddags te een ure, ten Raadhuize der Gemeente, voor den tijd van één jaar, van 12 Mei 1857 tot 12 Mei 1858, in het openbaar verpachten:

De onderscheidene TOLHEFFINGEN, benevens het LICHT- en BAKENGELD, ten behoeve der gemeente Sloten ingevorderd wordende, het REGT om te VISSCHEN in de Gemeente-wateren, en alle verdere middelen, en sulks op gebruikelijke ter Secretarie ter inzage van belanghebbenden liggende Voorwaarden.
Sloten,
den 5 Maart 1857.
Burgemeester en Wethouders voornoemd,
IDZERDA.
J. RUARDI, *Secret.*

HET GEMEENTE-BESTUUR VAN GRIJPSKERK zal, onder nadere approbatie, op Donderdag den 19 Maart 1857, des middags te 12 uur, in het Gemeentehuis te *Grijpskerk*, overgaan tot de **uitbesteding**, bij enkele inschrijving, van

het BOUWEN van

I. Eene NIEUWE SCHOOL te *Visvliet*.
II. Eene NIEUWE SCHOOL te *Pieterzijl*, met VERTIMMERING aan het SCHOOLHUIS.
III. Gedeeltelijke AFBREKING en VERNIEUWING der SCHOOL te *Niezijl*, met VERTIMMERING aan het SCHOOLHUIS.
Alles met BIJLEVERING der noodige MATERIALEN,

ingevolge de Bestekken, die van af Donderdag den 12 Maart e. k. tot en met Woensdag den 18 Maart daaraanvolgende in het Gemeentehuis te *Grijpskerk* ter lezing zullen liggen; — terwijl de Billetten van Inschrijving dienen te worden bezorgd ter Secretarij dezer Gemeente vóór of op Woensdag den 18 Maart 1857.
Grijpskerk,
den 3 Maart 1857.
Het Gemeente-Bestuur voornoemd,
A. J. HESSELINK.
Ter ordonnantie van hetzelve,
M. DE MUINCK.

KERKVOOGDEN van *Doniaga* voornemens zijnde een REGISTER aan te leggen van de **Graven** op het Kerkhof aldaar, verzoeken hun, die Graven op genoemd Kerkhof hebben, daarvan *franco* aangifte te doen bij den Ondergeteekende A. L. DE JONG, vóór den 15 Maart e. k. Bij verzuim hiervan zullen de Graven aan de Kerkvoogdij vervallen.
Doniaga,
den 18 Februarij 1857.
De Kerkvoogden voornoemd,
K. D. DOUMA, *Adm.*

VOORLOOPIGE AANKONDIGING.

Op Woensdag den 25 Maart 1857 zal, ten overstaan van den Nots. Mr. C. WIERSMA, te Leeuwarden, Boelgoed van BOERENREEUW en BESLAG enz. worden gehouden ten huize van JELLE PIETERS BOERSMA, Landbouwer onder Hempens.

Het BOERE-BOELGOED ten huize van *BOKKE HARMENS STREMLER* op *Sieswerd*, onder *Hichtum*, zal worden gehouden ZATURDAG 21 Maart 1857.

VOORNAAM BOEREN-BOELGOED ONDER TEROELE,

op WOENSDAG 11 Maart e. k.

De Notaris JORRITSMA te Sneek zal, tegen voldoende borgstelling, op 6 maanden crediet, voor posten van *f* 20 en daarboven, en overigens à contant, bij boelgoed verkoopen:

a. Een best BESLAG VEE, bestaande in: 23 melke-, kalve- en vare Koeijen, 5 melke- en kalve Rieren, 8 Hoklingen, waaronder 1 Bul, 1 zesjarig aalstreept langstaart Ruinpaard, mak en bereden, 2 Suipkalvers.

b. BOERENREEUW, als: 2 beslagen- en 2 onbeslagen Hooiwagens, 1 Gierbak, 1 Kapchais, 1 Bolderwagentje, 1 Karn met koperen hoep en toebehooren, 30 koperen en 2 houten Aden, 1 Boteraad, 1 Brokaad, 6 Melkvaten, 12 koperen- en 14 houten Emmers, 1 Koeltrog, Kalvertroggen, 1 Kaaspers met Steen, 4 Kaasvaten, 1 Kaasketel, 1 Handketel, 1 Kockmolen, Harken, Vorken, Lodden, 1 Kret, Mestplanken, 1 Tieme, 1 Hoeiroede, 1 Bindladder, 4 Gereiden, 2 Hoofdstellen.

c. Circa 13 koesëten best gewonnen binnenlandsch HOOI.

d. 2 zijden SPEK.

e. Eenige MEUBELEN en HUISGERADEN en wat meer te voorschijn zal worden gebragt.

Wie gading maakt kome Woensdag 11 Maart 1857, des morgens 9 uur, ten huize van Reinske Wijbes Hettinga, Boerin op de Zathe no. 1 onder Teroele.

NB. Geene Tapperijen, Koek- of Hakblokken zullen op- of bij de Hieminge worden toegelaten.

Publieke Verhuring te Sneek.

De Notaris JORRITSMA zal, voor 5 jaren, publiek verhuren:

1. 2 LOTTEN in de **Groendijkster Landen** te Sneek, zijnde het 4de en het 8ste.
2. Een stuk allervruchtbaarst en puik GREIDLAND, gelegen aan den noordkant van den Straatweg naar Leeuwarden, *het Fentje* genaamd, groot naar n. en f 1 bunder 68 roede (4½ pond.), en
3. Een stuk dito DITO, liggende in de Zomerrakshem aan de Oudvaart, *de Tiendehalve* geheeten, groot naar n. en f. 3 bunders 49 roede.

Alles in gebruik geweest bij wijlen Hendrik W. Nijdam.

De Condition zijn te vernemen bij den Notaris.

Wie gading maakt kome Dingsdag den 17 Maart a. s., 's namiddags 3 uur, ten huize van de Wed. H. W. Nijdam te Sneek.

BOERE-BOELGOED TE WELSRIJP.

De Notaris DE JONG te Wommels zal, ten verzoeke van de Heeren Mr. G. SCHOT te Franeker en HOEKSTRA te Wommels, op Donderdag 12 Maart 1857, 's morgens 9 uur, publiek, bij boelgoed, tegen gereed geld, ten sterfhuize van de Weduwe Jan Sijbrens Bakker te Welsrijp, verkoopen:

LEVEND VEE, als: 20 stuks uitmuntend **Hoornvee**, waaronder: 16 melke- en kalve Koeijen, 3 Hoklingen en 1 Bul, 2 beste zwarte Paarden, Merrie en Ruin, beide mak en bereden, 2 Schapen, 9 Hennen en 1 Haan.

BOERE GEREEDSCHAPPEN, bestaande in: een uitmuntende Kapwagen, Chais, 2 beslagen Hooiwagens, 3 Aardkarren, 1 Sleeptrog, Ploeg, 3 Eggen, Wijne, Koolzaadbak, Zeven, Schapenrib, koperen Kaasketel, Karn met koperen hoepen, 7 koperen Emmers, 2 dito Handketels, 12 houten Emmers, 30 dito Aden, 6 Melkvaten, Brok- en Boteraden, Booitsen, Voerbakken, Kisten, Schalen en Gewigten, Paardetuig, Harken, Vorken, Grijpen, Thieme, Bindtladders, 3 beste Wagenkussens, enz.

Ongeveer 8 koesëten best hooglandsch ***Hooi****, eene partij* ***Stroo*** *en 2000 schoven* ***Weitsluik****, eene* ***Mesthoop*** *groot p. m. 20 schar.*

MEUBELEN, als: 1 Kabinet, Bureau, Staart-tuk-Klok, Stoeltje-Klok, beste Kolom-Kagchel, 5 Bedden met toebehooren, Spinde, Spiegels, Tafels, Stoelen, Koper, Tin-, IJzer-, Aarde- en Glaswerk, een Porseleinen Kabinetstel en eenig oud Porselein.

Geene Disschen, Koekblokken of Tapperijen worden toegelaten.

NB. Het Rundvee zal alleen mogen worden gekocht door Veehouders bij wie de Longziekte onder deszelfs Runderen heerscht.

PUBLIEKE VERKOOPING
VAN EENE ZATHE EN LANDEN,

ONDER VROUWEN-PAROCHIE EN ST. ANNA-PAROCHIE.

De Notaris BRUNGER te Vrouwen-Parochie zal, op Donderdag den 12 Maart 1857, 's namiddags precies ten 2 uur, in de Herberg van Salverda aldaar, (wat de perceelen onder St. Anna-Parochie aangaat, mede ten verzoeke van zijnen Ambtgenoot WASSENBERGH), provisioneel, in 29 perceelen, behoudens zamenvoeging, te koop aanbieden:

Eene KAPITALE **BOUWPLAATS**, liggende aan den Ouden-Bildtdijk onder Vrouwen-Parochie, bestaande in: een HUIS, no. 113, voorzien van 2 Kamers, ruimen Kelder, Gang, Keuken, Regenbak, Karnhoek, SCHUUR met 3 Vakken en DORSCHHUIS, benevens STALLING voor 11 Paarden en 12 Koeijen, een MERRIEHOK, 2 Waterputten en verdere commoditeiten, waarbij een WAGENHUIS, VUURHUT, **Heem** en **Hof**, eene ARBEIDERSWONING met **Grond** en **Erf**, op den dijk en eene partij vruchtbaar BOUW- en WEIDLAND, te zamen groot 43 bunder 83 roede en 80 el, waarvan 33 bunder 8 roede 60 el op het Oudt-Bildt onder Vrouwen-Parochie, en 10 bunder 75 roede 20 el op het Nieuw-Bildt onder St. Anna-Parochie is gelegen, alles in den besten staat van cultuur en bij Johannes Attes Wiglama in gebruik.

Te aanvaarden: de Weilanden, bij de finale toewijzing; de Bouwlanden, gedeeltelijk, bij de finale toewijzing en overigens, na den oogst van 1857; de hoofdgebouwen c. a. 12 Mei 1857 en de Arbeiders-woningen 12 Mei 1858.

NB. Verkoop-boekjes, waarin een en ander uitvoerig is omschreven, zijn verkrijgbaar bij den Notaris BRUNGER.

VOORLOOPIG BERIGT.

Men is voornemens het BOELGOED op de Zathe van de Weduwe *BIENSE PIETERS HOOGLAND*, onder *St. Anna-Parochie*, te houden op **Dingsdag** 31 Maart eerstkomende.

Boelgoed onder Pingjum.

De Notaris OOSTERHOFF te Witmarsum zal, op *Dingsdag den 24 Maart* 1857, des morgens 9 uur, ten huize van Ale Wijbrens Dijkstra, Landbouwer onder Pingjum, des verlangende *op crediet tegen voldoende borgstelling*, bij boelgoed presenteren te verkoopen:

1. *Een uitmuntend en gezond* BESLAG VEE, bestaande in: 19 **Hoornbeesten**, als: 13 kalve- en melke Koeijen, 1 vette dito, 4 Hoklingen en 1 Bul, 4 beste Paarden, waaronder 2 bruine Ruinen, 4 en 5 jaar, 1 witte 4-jarige Merrie en 1 zwarte Merrie, alle mak en bereden, 3 vole Schapen, en 8 Hennen en 1 Haan.
2. *Een wel onderhouden en in den besten staat zijnde* BOERENREEUW, als: 1 Kapwagen, 1 krompaneelen Chais, 3 beslagen Hooiwagens, 4 dito Aardkarren, 3 Ploegen, waaronder 1 Arendsploeg, 5 Eggen, Eggesleep, Landrol, Winde, Snijbank, Koolzaadwagen, Paardetuig, waaronder 1 span dubbele Gereiden, 1 enkel dito met Jaaglijnen, 5 Graanzeven, Bindladder, Balkladder, Hooitijme met Touwen, Kret- en Mestplanken, Slijpsteen, Harken, Vorken, Griepen, Zijllen, 1200 Boonschoven, circa 8000 halve Ned. ponden best hooglandsch Hooi, Karn met koperen hoep, 5 Molkenvaten, Booitsen, Tonnen, 7 koperen- en 5 houten Aden, Boter-Ade, 4 koperen- en 8 houten Emmers, Handketel, 300 halve Ned. ponden best gerookt Spek, eene partij Rookvleesch, Wagenkussens en wat verder tot eene compleete Boerderij behoort.
3. MEUBELEN en HUISGERADEN, als: 1 Bed met toebehooren, 8 Stoelen, Tafel, 2 Gootlingen, Mangel, ijzeren Pot en wat verder ter verkoop zal worden aangeboden.

NB. Op dezen Stal heeft nimmer longziekte geheerscht.

De Notaris GOSLINGS te Harlingen zal, aldaar op Woensdag den 11 Maart 1857, 's avonds 7 uur, bij de Groot in Benthem, publiek finaal verkoopen: Eene zeer gunstig staande HUIZINGE c. a., aan de Zuiderhaven te Harlingen, wijk E no. 77, sectie A no. 1187, groot 96 el; bewoond door den Scheepskapitein Jelle de Boer en anderen. Te aanvaarden op 12 Mei 1858.

NB. De *VERHOOGGELDEN* zullen worden uitbetaald.

BOERE-BOELGOED.

De Notaris GOSLINGS te Harlingen zal, op Donderdag den 12 Maart 1857, des morgens 8 uur, ten sterfhuize van Wiebe Sjoerds Jorritsma onder Herbaijum op Ungabuurt, tegen gereede betaling, publiek verkoopen:

Een best en gezond BESLAG VEE, BOERENREEUW en GEREEDSCHAPPEN, met MEUBELEN, HUISGERAAD, enz., enz., bestaande uit: 36 **Hoornbeesten**, als: 21 kalve- en melke Koeijen, 3 kalve Rieren, 2 Hokkelingen, 5 vare Koeijen, 2 Stieren, 5 Paarden, 8 Schapen, 5 Lammeren, 2 Varkens, eene klamp Hooi en Stroo, een Kapwagen, een Kapchais, 3 Hooiwagens, 3 Aardkarren, 2 Ploegen, 4 Eiden, Bindladder, 12 koperen Emmers, dito Aad, 3 dito Handketels, een Kaaspers, Dorschrol, enz, enz.; eenige zijden Spek; voorts Bedden met toebehooren, Kabinetten, Secretaire, Pulpitum, Glazekast, Tafels, Stoelen, Koper, Tin, Glas, Porcelein, Aardewerk, Manslijfdragt, Goud en Zilver, en wat er verder te voorschijn zal worden gebragt. — Er zullen geene Koekdisschen of Hakblokken op- of bij de Hieminge worden toegelaten.

Boelgoed te Suämeer.

De Notaris A. ALMA te Bergum, zal op Dingsdag den 17 Maart 1857, te 9 ure voor den middag, ten huize van Hart Melles van der Wier en Pietje Sijes van der Heide, echte lieden, Landbouwers te Suämeer, bij boelgoed presenteren te verkoopen, de posten van *f* 7 en daarbeneden bij gereed geld, en de overige op crediet van 6 maanden, tegen voldoende borgstelling:

Een gezonden STAL VEE van: 11 kalve-, melke- en vare Koeijen, 7 gelde Rieren en 5 Hoklingen, — voorts 6 Paarden, 3 dragtige Schapen, 2 vole Varkens, 1 Boerenwagen, 2 Ploegen, Egge, Winde, Tijme, koperen Handketel, Barten, Harken, Vorken, Grijpen en verder Boerengereedschap.

MEUBELEN en HUISRAAD, waaronder: 2 Kabinetten, Klok, Tapkast, Tafels, Stoelen, Koper-, Tin-, IJzer-, Glas- en Aardewerk.

Eene partij **Sluikstroo**, **Riet**, **Baggelaar** en **Brandhout**.

En hetgeen meer te voorschijn zal worden gebragt.

Geene Disschen, Hakblokken en diergelijke zullen op de Hieming worden toegelaten.

VOORNAAM BOELGOED OP VELDLUST,

aan den Straatweg onder Bergum.

De Notaris A. ALMA te Bergum, zal op Woensdag den 18 Maart 1857, te 9 ure voor den middag, op bovengenoemde boerenplaats, bij boelgoed presenteren te verkoopen, de posten van *f* 10 en daarbeneden, tegen contante betaling, en de overige op crediet van 6 maanden, bij voldoende borgstelling:

Een gezonden STAL VEE, van: 36 kalve Koeijen, 1 vare dito, 6 gelde Rieren, 1 tweejarige Stier en 16 Hoklingen, — voorts 2 fraaije driejarige bruine Merriepaarden, 1 tweejarig zwart dito, 1 zwart vool dito, en 2 bruine Werkpaarden, — 4 Boerenwagens, 2 Aardkarren, 3 Ploegen, 3 Eggen, 4 Kruiwagens, 2 Draagberriën, 3 groote Varkenstroggen, Gierbak, Winde, Graanzeeven, Tijme, Schalen met Gewigt, Aardappelton en Graanmaten, 2 Karnen met koperen hoepen, 18 koperen Emmers, 20 nagenoeg nieuwe Tijnen, 5 groote Suiptonnen, groote Tob, 7 Boon-, 7 Melk- en 10 Kalfemmers, Boteraad, groote Voerkist, Zijlen en Paardetuig, en al wat ten dage van den verkoop verder te voorschijn zal worden gebragt.

Disschen, Hakblokken en diergelijke zullen op de Hieming niet worden toegelaten.

Alles te bezigtigen 's daags vóór den verkoop, van 9 tot 4 uur.

BOERE-BOELGOED — 17 MAART.

De Notaris LEDEBOER te Bolsward zal, tegen contante betaling, op Dingsdag den 17 Maart 1857, des morgens ten 9 uur, ten sterfhuize van wijlen Simon Reins Miedema onder Burgwerd, bij boelgoed verkoopen:

Een uitmuntend BOERENREEUW en BESLAG, als: 13 melke- en kalve Koeijen, 3 kalve Rieren, 2 Hoklingen, 10 vole- en gelde Schapen, 1 best bles Schimmel langstaart Ruinpaard, 5 jaar oud, mak en bereden, 4 Hennen en 1 Haan. — Voorts 11 koperen Emmers, 40 houten Aden, 6 dito Emmers, 1 Brokaad, 1 Boteraad, 1 Handketel, Kaaspers, Kaasvaten, Tobjes, Melkvaten, Tieme, Sleeptrog, Schuifsleed, Bindladder, Harken, Vorken, Kret, Troggen, Planken, enz., 2 beslagen Hooiwagens, 1 onbeslagen dito, 1 Kapwagen, 1 beste zoo goed als nieuwe krompaneelen Chais, Gereiden, Tuigen, enz.

MEUBELEN en HUISGERADEN, als: 1 best Kabinet, 3 Bedden met toebehooren, Dekens, Kussens, 2 Klokken, 1 groote Schuiftafel, 2 Tafels, 1 Kagchel, diverse Stoelen, Gootlingen, Ketels, en verder Koper-, Glas-, Tin- en Aardewerk.

P. m. 7 koesëten best **Hooi**, 1 pot **Smeer** en eenige stukken **Rookvleesch**.

NB. Koekblokken en Disschen zijn verboden op de Hieminge.

BOERDERIJ TE TJALLEBERD.

De Notaris A. BINNERTS te Heerenveen zal, op Donderdag den 19 Maart 1857, 's avonds 7 uur, ten huize van den Logementhouder K. W. Feenstra te Heerenveen, bij eindelijke toewijzing, op gemakkelijke termijnen van betaling, presenteren te verkoopen:

1. Eene **BOERDERIJ**, bestaande in HUIZINGE en SCHUUR, en 13-51-15 best WEILAND, liggende grootendeels in eene strekking in den drooggemalen kavel aan den Rijdweg en de Middenvaart, buitendijks in de 3, 4 en 5 stelle van Tjalleberd en in de 18 en 19 stelle van Gersloot; — in 14 perceelen, bij Billetten omschreven; waarop geboden is: no. 1 *f* 500, 2 *f* 550, 3 *f* 325, 4 *f* 325, 5 *f* 400, 6 *f* 410, 7 *f* 520, 8 *f* 500, 9 *f* 800, 10 *f* 400, 11 *f* 346, 12 *f* 425, 13 *f* 425 en 14 *f* 400. Te zamen *f* 6326.
2. 0-48-10 LANDS, in den drooggemalen kavel in de 4 stelle van Tjalleberd, achter de Vaart; eigen aan J. D. Hofstra; waarop geboden is *f* 210.
3. Eene HUIZINGE c. a., met den **Grond** ten Oosten, voorzien van Klijn, staande en liggende aan den Rijdweg in de 6 stelle van Tjalleberd, groot 0-18-65; eigen aan R. R. Wuite; staande op *f* 350.

VERKOOPING VAN EEN HUIS C. A. TE POPPINGAWIER.

Door verandering van Woonplaats.

De Notaris B. J. VAN ASSEN te Jorwerd zal, ten verzoeke van H. J. OOSTERHOFF te Rauwerd, publiek veilen en verkoopen:

Eene ruime BURGER-HUIZINGE, bestaande uit: drie Kamers, Voorhuis en Winkel, **Bleekveld** en een SCHIPHUIS, alles staande en gelegen in de Buren te Poppingawier, de *Oude Bakkerij* genaamd; bij den eigenaar Albert J. Oosterhoff en anderen in gebruik; gedeeltelijk den 12 Mei 1857 te aanvaarden; in 3 perc.

Wie gading maakt kome op Zaturdag den 21 Maart 1857, des namiddags ten 3 ure, ten huize van L. E. de Groot, Kastelein te Poppingawier, bij de beschrijving.

Verkooping van Boomen.

De Notaris G. ZANDSTRA te Balk zal, ten verzoeke van den Heer Mr. H. J. DE CARPENTIER, Notaris te Koudum, op Donderdag den 26 Maart 1857, des voormiddags 10 uur, ten Herberge van Bouwe S. de Boer te Sondel, publiek bij boelgoed, op gewoon crediet, tegen voldoende borgstelling, verkoopen:

120 *stuks zware en hoogstammige* EIKEN- en IPEREN BOOMEN, staande op Beuckenswijk en het Jagthuis in Gaasterland, zeer geschikt voor Wagenmakers, Schuitmakers, Timmerlieden, enz., en zulks in perceelen, waarvan de aanwijzing zal geschieden door Frans G. Beintema te Sondel en Pieter R. Huisman te Balk.

BOELGOED VAN GEHEEL GEZOND VEE,

UIT EEN' STAL, WAAR GEENE LONGZIEKTE IS GEWEEST.

Mr. J. L. HUBER, Griffier te Leeuwarden, zal op Donderdag 19 Maart 1857, morgens 9 uur, ten huize der Weduw Teitsma onder Wirdum verkoopen: 9 melke- en kalve Koeijen, 2 Kalfrieren, 3 Hoklingen, 1 Bul, 4 Schapen, — een Chais, 1 Hooiwagen, 1 koperen Kaasketel, 5 koperen Emmers, verscheidene houten Emmers en Aden, een Brokaad, Tobbe, Boeregereedschappen, — eenige Meubelen en Huisgeraden, enz., enz., enz.

Op de Hieminge zullen geene Koekdisschen, Houwblokken, enz. worden toegelaten.

Boelgoed te Ritzumazijl.

De Notaris A. WASSENBERGH te St. Anna-Parochie zal, mede ten verzoeke van C. K. POST aldaar, op Donderdag den 12 Maart 1857, voormiddags 10 uur, ten huize van Sijmen D. Rollingswier te Ritzumazijl, bij boelgoed, tegen gereede betaling, verkoopen:

8 stuks HOORNVEE, bestaande in: 6 melke- en kalve- en 2 vette Koeijen, *waaronder geene longziekte heeft geheerscht*, 1 Zuipkalf, 1 beste beslagen Hooiwagen, 1 Bolderwagen, 1 Eg, 1 Karn met koperen hoep, 4 koperen Emmers, 4 houten dito, 5 Molkenvaten, 12 houten Melkaden, 1 Brokaad, 1 nieuwe Kaastobbe, eenig Kaasvatjes, 1 Zuipvat met ijzeren hoepen, 1 nieuwe Koeltrog met raamt, 1 nieuwe Kalvertrog, 1 Hooilep, 1 Balkladder, 1 Kruiwagen, Koeklaauwen en Kettingen, Touwen, Harken, Vorken, p. m. 14,000 ℔ best gewonnen **Hooi**, 1 Melkboot, eenig **Huisraad**, en hetgeen meer zal worden aangeboden.

BOELGOED.

De Notaris T. ALMA te Menaldum zal, op Woensdag den 18 Maart 1857, ten 9 ure voor den middag, ten huize van Sipke J. Plat onder Beetgum, bij boelgoed, de posten boven de *f* 20 op 6 maanden crediet, tegen voldoende borgstelling, verkoopen:

Een gezond BESLAG VEE van 13 **Hoornbeesten**, bestaande in: 8 kalve- en melke Koeijen, 1 vare dito, 4 Hoklingen, 5 beste Paarden, waaronder 1 bruin 5-jarige Ruin en 1 zwarte Merrie, mak en in tuig bereden, 6 Schapen; voorts 1 overdekte Wagen, 2 Hooiwagens, 3 Aardkarren, 4 Ploegen, 4 Eggen, Dorschrol, Winde, Snijbank, Harken, Vorken, Grijpen, Paardetuig, Karn met toebehooren, 4 koperen Emmers, Handketel, 16 houten Aden, Boteraad, 4 Molkenvaten, enz.

Voorts eenige MEUBELEN en HUISGERADEN, als: Kabinet, Bed en Peluw, Kussens, Tafels, Stoelen, Spinde en hetgeen meer te voorschijn zal worden gebragt.

NB. Geene Koekdisschen noch Houwblokken worden op de Hieming toegelaten.

GROOTE VEENVERKOOPING.

Ten overstaan van de Notarissen Mr. S. J. OOSTING te Emmen en J. HEPPENER te Borger zal, door de Kerkvoogden der Hervormde Gemeente te Odoorn, op Zaturdag den vierden April 1857, 's morgens te 10 uur te Odoorn, ten huize van den Logementhouder J. S. Mensingh aldaar, publiek worden verkocht: Ongeveer zestig bunders VEEN en ONDERGRONDEN, aan snede gelegen in de gemeente Odoorn, aan het Oranje-Kanaal, benevens ruim vier bunders BOSCHGROND met **hooge Dennen**, en dertien bunders WEIDE en HEIDEGRONDEN.

Aanwijzing der perceelen en Verkoops-voorwaarden te bevragen bij J. S. MENSINGH bovengenoemd.

Mr. S. J. OOSTING.
J. HEPPENER.

BOELGOED. R. BLOEMBERGEN SANTEE te Leeuwarden zal, ten verzoeke van den WelEd. Gs. Heer Mr. S. VAN HAERSMA BUMA, als Curator in het faillissement van G. J. v. d. Wal aldaar, ten huize van laatstgemelde op de Nieuweburen, heden Dingsdag den 10 Maart, des nademiddags 2 uur, verkoopen: MEUBELEN en HUISGERADEN, waarbij: eiken Kabinet, dito Secretaire, Klok, Kagchel, Tafels, Stoelen, Spiegels, Schilderijen, Koper-, Tin-, Glas-, Aardewerk en hetgeen meer ter verkoop zal worden aangeboden.

Te bezigtigen des voordemiddags van 10 tot 12 uur.

VERKOOPING VAN AFBRAAK TE BAKHUIZEN.

De Deurwaarder STELLINGWERF te Sneek zal, op Donderdag den 12 Maart e. k., 's voormiddags elf uur, te Bakhuizen, tegen contante betaling verkoopen:

De AFBRAAK der R. C. Kerk en Pastorij aldaar, als: Balken, Ribben, Kozijns, Deuren, Zolders en Schotwerk, eene partij Plankhout van onderscheidene lengte en zwaarte, eene partij Estrikken, IJzerwerk, enz., alles op het Terrein der oude Kerk aanwezig.

BIJ GESLOTENE BRIEFJES TE HUUR VOOR 1 JAAR:

1. Ruim 7 bunder (20 p. m.) WEILAND, *Pastorij Land* genaamd, liggende aan den Rijdweg in de scharren onder Oldeouwer; laatst gebruikt door Douwe S. Swaga.
2. 2 bunder en ruim 60 roede (7 p. m.) best HOOILAND, *Oudehönne* genaamd, liggende in denzelfden uitgang aldaar, loopende tot nagenoeg aan de Houtvaart; — dit perceel wordt 's jaars tweemaal gehooid, en is laatst gebruikt door R. M. de Ree.

De Voorwaarden liggen ter lezing in het Tolhuis te Joure, alwaar de briefjes franco moeten worden ingezonden vóór of op den 15 Maart 1857.

TE HUUR: Een BOVENHUIS, lett. E no. 23, op het fraaist gedeelte der Breedzijde van de Nieuwestad; bestaande uit: drie Kamers, Keuken, Linnenzolder en verdere geriefelijkheden. Te bevragen bij den eigenaar W. HAMSTRA, lett. E no. 1.

Een Intrek te huur,

met twee Kamers, Keuken en verdere commoditeiten. Te bevragen bij G. A. DE KOE, in het Zaailand alhier.

Men **vraagt zoo spoedig mogelijk TE HUUR** binnen Leeuwarden: Eene fatsoenlijke ruime HEEREN-HUIZINGE, liefst met TUIN. Franco opgave van huurprijs, stand en ruimte, onder letters G. J. bij den Boekhandelaar G. T. N. SURINGAR, op de Kelders.

Uit de hand te huur of te koop:

Eene HERBERG en BAKKERIJ te Veenwouden, bewoond door Piet Semler. Te bevragen bij SAKE WIETZES DE VRIES aldaar.

TE KOOP: Een sterk **Drielster BOOTJE,** met een nieuw BEZAANSTUIG, bij C. KATJE te Leeuwarden.

Uit de hand te koop:

Een hechte WATERMOLEN, hebbende 10,640 el (34 voet) vlugt. Te bevragen bij WIJBREN G. RODENBURG, Landbouwer te Oppenhuizen.

Uit de hand te koop:

De AFBRAAK eener Boeren-Huizinge, bestaande in: eene groote partij **Steen, Bintwerk,** enz. — Dagelijks te bevragen bij BOTE POSTHUMUS te Nijkerk, of op de Driesumerterp, waar een en ander voorhanden is.

AANBESTEDING BIJ GESLOTENE BRIEFJES,

van het maken eener geheele NIEUWE STELP-HUIZINGE enz. te Engwierum, met bijlevering van alle de daartoe benoodigde Materialen.

Bestek en Teekening liggen van af heden voor belanghebbenden ter inzage bij FOKKE MEIJERINCK, Kastelein te Nieuwe-Zijlen.

Aanbesteding bij geslotene briefjes,

van het bouwen eener NIEUWE HUIZINGE en SCHUUR te Oostermeer, waarvan Bestek en Teekening liggen ter inzage van af den 11 Maart bij M. E. BEIMA aldaar. De gegadigden worden verzocht de briefjes franco vóór of op den 14 Maart in te zenden bij bovengenoemde.

Nadere inlichting te bekomen bij H. ELDERING te Suameer.

A. VAN ASSEN,

bij de Koornbeurs te Leeuwarden,

GEWONE VOORJAARS-OPRUIMING.

Tot en met Donderdag den 12 Maart e. k. zullen alle de van vorige saizoens overgeblevene ZIJDEN STOFFEN, KLEEDJES, MANTILLES, DOEKEN, BRODERIES, LAKENS, BUHSKINS, VESTEN, benevens onderscheidene diverse LAPPEN worden **opgeruimd.**

Bij KAAS & VAN OMMEREN, Boompjes wijk 1 no. 15 te Rotterdam, zijn te bekomen: INDIA PALE ALE, SCOTCH ALE, LONDON & BROWN-STOUT PORTER op Fust en Bottels.

RUNDERHAZEN

te bekomen à 75 Cents per Ned. ℔ bij den Vleeschhouwer J. DE VRIES, bij de Dubbelde Pijp te Leeuwarden.

Het Letterkundige werk DE TIJD heeft onder het opschrift: *Dr. Livingston's ontdekkingsreis in de binnenlanden van Afrika*, in zijne laatste uitgave, een zeer interessant verhaal over eene tot heden geheel onbekende landstreek, 300 mijlen landwaarts in, van de Portugesche Bezitting Angola, op de Westkust van Afrika. Het is bewoond door een der ongelukkige stammen, die hunne periodieke contingenten aan lands-kinderen, aan de slaven-staten van Noord- en Zuid-Amerika leveren, maar overigens een der vruchtbaarste, door de natuur meest gezegende landen der wereld, waar de bewoners vrij van ongemakken en ziekten, vrij van de behoeften der civilishtie, op de gemakkelijkste wijze hunne dagen slijten en den kost voor het eten hebben. Het land is bezaaid met uitgestrekte bosschen, wier reusachtige stammen met scharlaken bloesems bedekt, steun verleenen aan talrijke en ontzaggelijke slingerplanten en bevolkt zijn met tropische vogelen, die den bezoeker op vreemdsoortige toonen vergasten. De palmboom, ananas en broodboom groeijen hier in overvloed, heerlijke koffij- en katoenboomen groeijen er in het wild; levensmiddelen zijn er overvloedig en goedkoop. De maniocplant, die volgens Dr. Livingston het meel oplevert, dat in Europa onder den *„Latijnschen naam Revalenta Arabica"* verkocht wordt, *is er het hoofdvoedsel der bewoners en daardoor zijn zij zoo gezond, ziekten en kwalen zijn daar als het ware zeldzaamheden*, zegt hij, *en tering, klierziekte, kanker, pokken en mazelen, zijn er geheel onbekend.*

Verbeelden wij ons eens, dat Dr. Livingston gelijk had en dat hij ons 10 ℔ van dat maniocmeel of Revalenta voor een stuiver kon leveren, wat zouden alle armen en behoeftigen gelukkig en gezond zijn! Dan zouden wij hier ook al die ziekten niet kennen en ook hier den kost voor het eten hebben; maar de keerzijde van deze verrukkelijke voorstelling is niet zoo verblijdend, het gaat met het maniocmeel als met het rundvleesch, dat op sommige plaatsen, in sommige staten van Zuid-Amerika de 7 kilo voor een stuiver (a stone for a penny), een geheelen buffel met huid en haar voor een of twee dollars te koop is, en toch is het rundvleesch hier zoo duur en zijn die streken ons toegankelijker dan de onbekende binnenlanden van Afrika. Dr. Livingston zegt trouwens ook in zijn berigt, dat er geene wegen zijn, geene middelen van vervoer, dat de producten, geladen op de hoofden en schouders der Negers, die als slaven naar de kustlanden gedreven worden, met deze te gelijk in de handen der beschaafde en verfijnde natuurgenooten overgaan. Verbeeldt u dus hoe zeldzaam en duur zulk een zak manioc moet worden, daar toch ieder dezer aan de civilisatie overgeleverde zwarten, slechts *één* zak op de lange reis van ca. 300 uren gaans (14°) uit zijn Paradijs naar het Kustland kan medenemen.

Wij deelen dit Extract hoofdzakelijk mede om den lezer te doen zien, dat Dr. Livingston al weder eene andere meening toegedaan is dan al de andere geleerden, die over den oorsprong der Revalenta geschreven hebben en verzoeken daarvan nota te nemen.

VERKOOPHUIS.

In het belang van de Revalenta en van alle Revalenta-Consumenten meenen wij nog in herinnering te moeten brengen, dat men toch vooral zorg drage voor eene doelmatige toebereiding. Bij het koken van eene kleine hoeveelheid zijn 20 minuten voldoende om ze goed gaar te koken; bij grootere hoeveelheden, voor eene geheele familie of huishouding, bij 6, 8 of meer portien, dient men echter 30 minuten daaraan te besteden. Men kan ze eerst dan als gaar beschouwen, als ze alle boonenlucht verloren heeft, geleiachtig is en geel doorzigtig ziet. Zij heeft dan eenen aangenamen smaak en is zeer voedend.

De PILLEN VAN HOLLOWAY *zijn een voortreffelijk middel voor* ***galziekte, geelzucht en leverkwaal.*** Uittreksel uit eenen brief van Mejuffrouw Marie Wood, aan den Heer Jenkins, Chemist te Christchurch, gedagteekend 12 September 1852: „Mijnheer, ik leed sedert zeven maanden aan leverziekte, geelzucht en galkoortsen; gedurende al dien tijd was ik onder geneeskundige behandeling, doch zonder eenig goed gevolg. Ten laatste raadde men mij, de Pillen van Holloway te gebruiken en dit overheerlijk middel heeft mij volmaakt hersteld, en wel in zeer korten tijd, zoodat ik met vertrouwen, deze Pillen aan een ieder, die aan gemelde ziekte lijdt, kan aanbevelen.

(get.) MARIE WOOD.

Zijn op *franco aanvrage à contant* te bekomen: aan het Hoofddépôt bij den Heer J. Straatman, 's Hertogenbosch; J. C. H. van Harinxma, Leeuwarden; Mej. Wed. H. A. Binksma, Harlingen; P. T. Potma, Sneek; S. Zwart, Gorredijk; S. Visser, Lemmer; S. S. Oosterbaan, Bolsward; Londen, Holloway's Etablissement Strand 224, en New-York, 80 Maiden Lane.

STOOMVAART
VAN
HARLINGEN op HULL.

Het Nederlandsch IJzeren STOOMSCHIP *MINISTER THORBECKE*, Kapt. NEPPERUS, vertrekt van **HARLINGEN** naar **HULL** op aanstaanden **Zaturdag** den 14 Maart.

Adres voor Passagiers, Goederen en Vee bij I. & S. WIARDA.

Harlingen, den 9 Maart 1857.

Beurtschepen-Veren te Lemmer.

De **Beurtschepen** van de LEMMER op AMSTERDAM, GRONINGEN en LEEUWARDEN vice-versa hebben hunne geregelde Vaart weder **begonnen.**

Lemmer, 3 Maart 1857.

Dampartij te Winsum.

Op aanstaanden Woensdag den 11 dezer, gedenkt de Kastelein DANTUMA, te laten Verdammen:

ZES GULDEN TOT PRIJS en ***TWEE GULDEN*** TOT PREMIE.

Te beginnen des nademiddags ten 2 ure; — de aangifte ten 1 ure.

L. MEIJER, **Apothecar** te ***Sneek* vraagt,** op aannemelijke conditien, een LEERLING.

Twee TIMMERKNECHTEN, het **Timmeren** en **Metselen** goed verstaande, kunnen dadelijk werk bekomen bij F. L. LAANSTRA te Pingjum. Brieven *franco.*

Een TIMMERKNECHT, niet onkundig met het **Molenwerk,** kan voor een geruimen tijd werk bekomen bij L. L. VAN DER MEULEN, Mr. Timmerman en Molenmaker te Woudsend.

Om met 12 Mei in dienst te treden, wordt gevraagd een BAKKERSKNECHT, zijn werk ten deele verstaande. Men vervoege zich in persoon, of franco brieven, bij S. OOSTERHOUT te Joure.

Eene jonge JUFVROUW, P. G., zag zich gaarne zoo spoedig mogelijk geplaatst als JUFVROUW VAN GEZELSCHAP of tot **adsistentie** in eene huishouding. Er zal veel meer op eene goede behandeling dan salaris gelet worden. Reflecterenden gelieven zich te adresseren met franco brieven onder lett. N. N. aan het Postkantoor te Bolsward.

G. T. N. SURINGAR, Boek- en Papierverkooper en Boekdrukker, op de Kelders te Leeuwarden, in den Rotterdamschen Erasmus, heeft uitgegeven:

DE BERGREDE DES HEEREN,

in hare toepassing op het christelijk leven, verklaard door

Dr. L. PROES.

Met gelith. titel en vignet . . . . *f* 3.25.

TOLLENS, GEZAMENLIJKE DICHTWERKEN,

GOEDKOOPE UITGAVE.

Compleet in twaalf deelen, met *Portret* en *houtsneê-vignetten.* Prijs per deel *f* 1.25.

Het *tiende deel*, — bevattende het *eerste deel* der *laatste Gedichten*, is dezer dagen aan de inteekenaren verzonden. — Op zich zelve staande deeltjes of verzamelingen onder éénen titel zijn van deze uitgave mede afzonderlijk te bekomen voor *f* 1.50 het deel.

(Zie verder het Bijvoegsel.)

TER LEEUWARDER COURANT-DRUKKERIJ VAN DE WED. KOUMANS SMEDING.

NOTIFICATIE.

DE **COMMISSARIS DES KONINGS** in de provincie *Friesland*,

Gelet op de resolutie van Heeren Gedeputeerde Staten der Provincie van den 2 Maart 1857, no. 38, alsmede op de bepalingen van art. 11 der Wet van 6 Maart 1852 (*Staatsblad no. 47*),

Brengt, bij deze, ter kennisse van de belanghebbenden, dat:

a. de sluiting der Visscherij in deze provincie is bepaald op den 15 Maart 1857 en hare wederopening op den 1 Mei daaraanvolgende, — terwijl

b. daarvan is uitgezonderd de Paling-Visscherij door middel van aalfuiken, waarmede even als vroeger en op den ouden voet zal kunnen worden voortgegaan.

En zal deze, op de gebruikelijke wijze, worden afgekondigd en aangeplakt.

Aldus gedaan binnen *Leeuwarden* den 3 Maart 1857.

De Commissaris des Konings,
VAN PANHUIJS.

De middenprijzen van de *in- en uitlandsche Tarwe* en *Rogge*, waarnaar de zetting van den prijs van het *Tarwe-*, *Rogge-* en *Zwitserschbrood* wordt geregeld, zijn op de markt van Vrijdag den 6 Maart 1857 te *Leeuwarden* geweest als volgt:

Van de *Tarwe* per mudde . . . . *f* 13.00.
Van de *Rogge* per last, voor het *Roggebrood* . . . . . „ 215.00.
Van de *Rogge* per last, voor het *Zwitserschbrood* . . . „ 215.00.

Leeuwarden,
den 7 Maart 1857.

De Commissaris des Konings in de provincie Friesland,
VAN PANHUIJS.

PUBLICATIE.

DE **GEDEPUTEERDE STATEN** der provincie *Friesland* brengen, ten vervolge op hunne Publicatie van den 2 dezer, ter kennis der ingezetenen, dat, van den 28 Februarij tot en met den 6 Maart jl.:

1. 124 runderen in de Provincie aan de besmettelijke longziekte zijn gestorven, als in de gemeenten: Achtkarspelen 2, Baarderadeel 11, Barradeel 2, Bolsward 1, Dantumadeel 3, Doniawerstal 2, Ferwerderadeel 3, Franeker 1, Franekeradeel 4, Hennaarderadeel 25, Kollumerland en Nieuwkruisland 1, Leeuwarderadeel 9, Menaldumadeel 5, Oostdongeradeel 1, Rauwerderhem 2, Sneek 3, Tietjerksteradeel 7, Utingeradeel 1, Westdongeradeel 1, Wonseradeel 17, Workum 3 en Wijmbritseradeel 20, en 134 door die ziekte aangetaste runderen, voor rekening der eigenaars, zijn afgemaakt, als in de gemeenten: Ængwirden 3, Baarderadeel 11, Barradeel 2, Dokkum 1, Doniawerstal 9, Franeker 3, Franekeradeel 4, Haskerland 3, Hennaarderadeel 7, Leeuwarden 2, Leeuwarderadeel 8, Menaldumadeel 10, Oostdongeradeel 1, Rauwerderhem 6, Schoterland 2, Smallingerland 1, Sneek 4, Tietjerksteradeel 3, Utingeradeel 8, Wonseradeel 18, Workum 6, Wijmbritseradeel 21 en IJlst 1, terwijl nog volgens later bekomen opgaven in de laatst vorige week in de gemeente Idaarderadeel 1 is gestorven en 18 zijn afgemaakt, bedragende daardoor het totaal der gevallen sedert den 1 Januarij dezes jaars 2650;
2. de besmettelijke longziekte zich heeft geopenbaard onder de runderen van de veehouders: de Weduwe Geert Rienks Sijtsma, te Gerkesklooster; Harm Pieters Bekkema, te Surhuisterveen; Oene Klazes Sijtsma en de Weduwe Auke Tjitzes Bootsma, beide te Bozum; Anne Tiedes Bernarda, te Hijlaard; IJke Rintjes Boschma, te Baard; Klaas Nauta, te Dokkum; Steffen Ennes Postma, te Cubaard; Hendericus Kroon, te Leeuwarden; Pieter Pieters Brouwers Sr., te Stiens; Sijmen Jans Porte, te Dronrijp; Jan Wijtzes de Boer, te Menaldum; Harke Sjolles Douma, te Morra; Jentje Oostwoud, te Delfstrahuizen; Willem Pieters Vrijburg, onder Boornbergum; Geert H. Zwaagstra, te Sneek; Sake Piers Santema, te Oudkerk; Jacob Petrus Bosma, te Garijp; Jentje Wijbrandij, te Leeuwarden (op eene plaats te Suameer, bewoond door Jan Popkes Hoekstra, als zetmeijer); Fokke Hendriks Oosterwoud, te Oldeboorn; Klaas Hessels Hesseling, te Holwerd; Ulbe Taekes Tjeerdema, te Zurich; Sijbren Alberts van der Sluis, te Cornwerd; Jan Reinders Bangma, te Makkum; Ate Sijmons Knol, te Harwerd; Tjitze Jelles Bouma, te Westhem; Jetze Doekes Bouma, te Tjalhuizum, en Thomas Gerbens Teppema, te Tirns;
3. gezond zijn verklaard de runderen van de veehouders: Hendrik Tjallings Kloosterman, te Westergeest; Johannes Jans Korporaal, te Kollum; Jan IJpes Wiersma, te Tirns; Gerrit Hettes Jellema, te Gauw; Wiebe Wigles Anema, te Achlum; Bartele Johannes Hoekstra, te Legemeer; Bote Ædes Hijlkema en Klaas Sijmens Sipma, beide te Hallum; Pieter Jans Reitsma, te Reitsum; Walle Jans Oppedijk en Folkert Feikes van Dijk, beide te IJlst; Jan Jacobs Wiersma, te Hijdaard; Steffen Ennes Postma, te Cubaard; Hendrik Harmens de Jong, te Waaxens; de Weduwe Klaas Jacobs Tuinstra, te Welsrijp; Johannes Tjerks de Boer, te Wommels; Klaas Jarigs Beswerda, te Lollum; Gabe Jans Haarsma, te Piaam; Cornelis Rijkeles de Boer, te Ureterp; Marten Rientzes Boersma, te Ægum; Pieter Thijsses van Dijk, te Oosterlittens; IJde Wijbes Pekema, te Britswerd, en de Weduwe Harmen Klazes Wiersma, te Bozum.

Leeuwarden,
den 9 Maart 1857.

De Gedeputeerde Staten voornoemd,
VAN PANHUIJS, *Voorzitter*.
A. VAN DER LAAN, *Griffier*.

KENNISGEVING.

DE **BURGEMEESTER** EN **WETHOUDERS** van *Leeuwarden* doen te weten, dat door den RAAD dier Gemeente, in zijne vergadering van den 24 Julij 1856, is vastgesteld de volgende

VERORDENING *regelende de* POLICIE *op het* **BEGRAVEN** *en de* **BEGRAAFPLAATSEN** *in de gemeente LEEUWARDEN.*

Art. 1.

Ieder die eenig lijk in de gemeente *Leeuwarden* wil begraven, of met de begraving van een lijk, binnen de Gemeente gevallen, is belast, is, onverminderd de bepalingen dezer verordening, verpligt zich stiptelijk te gedragen naar de algemeene en provinciale verordeningen, op dat stuk bestaande.

Art. 2.

Geene bijzondere begraafplaatsen mogen worden opgerigt, dan na voorafgaande schriftelijke kennisgeving aan Burgemeester en Wethouders.

De eigenaars van zoodanige begraafplaats zijn verpligt, van de indeeling derzelve en van de daarop plaats hebbende begravingen een naauwkeurig, door den Burgemeester gewaarmerkt, register aan te houden en dit, zoo dikwijls zulks gevorderd wordt, aan Burgemeester en Wethouders te vertoonen.

Art. 3.

Geene begraving op eene bijzondere begraafplaats mag plaats hebben, zonder voorafgaande aangifte van het daartoe bestemde uur aan den Directeur der Algemeene Burgerlijke Begraafplaats.

Deze aangifte moet, onder vertooning van het door den Ambtenaar van den Burgerlijken Stand afgegeven permissie-billet tot begraving, ten minste 24 uren te voren geschieden.

De Directeur geeft van die aangifte een schriftelijk bewijs aan den aangever.

Hij moet, des verkiezende, bij de begraving worden toegelaten, ten einde daarover van wege Burgemeester en Wethouders het vereischte toezigt uit te oefenen.

Elke begraving moet binnen 24 uren in het bij het vorige artikel vermelde register worden ingeschreven.

Art. 4.

Geene begraving of vervoer van een lijk binnen de Gemeente mag, zonder schriftelijke toestemming van den Burgemeester, op een' Zondag plaats hebben.

Art. 5.

De begravingen mogen niet anders plaats hebben, dan: van 1 Maart tot 1 April, des morgens tusschen 7 en 10 uren; van 1 April tot 1 October, des morgens tusschen 6 en 9 uren; van 1 October tot 1 November, des morgens tusschen 7 en 10 uren; van 1 November tot 1 Maart, des morgens tusschen 8 en 11 uren.

De begraving van lijken van veroordeelden, in het Huis van Opsluiting en Tuchtiging of in dat van Burgerlijke en Militaire Verzekering overleden, kan een uur vroeger plaats hebben.

De Burgemeester is bevoegd in buitengewone omstandigheden het begraven op buitengewone uren te vergunnen.

Art. 6.

Het vervoer van lijken naar eene begraafplaats mag niet anders geschieden, dan met eene koets, een wagen of een schip.

Alleen daar, waar de koets, de wagen of het schip niet onmiddellijk voor het sterfhuis kan worden gebragt, mag het lijk worden gedragen tot de plaats, waar het voertuig het digst bij het sterfhuis heeft kunnen naderen.

Art. 7.

Lijken, die door één persoon worden gedragen, alsmede van Militairen met krijgseer wordende begraven, zijn van de bepalingen van het voorgaande artikel uitgezonderd.

Art. 8.

Bij besmettelijke ziekten of andere buitengewone omstandigheden, kan de Burgemeester, op advies van de Plaatselijke Commissie van Geneeskundig toevoorzigt, bevelen, dat de lijken onmiddellijk na het overlijden naar de lijkenkamer op de algemeene burgerlijke begraafplaats worden overgebragt.

De nagelatene betrekkingen van den overledene en ieder ander die met de zorg voor of de begraving van het lijk is belast, is verpligt onverwijld aan dat bevel te gehoorzamen.

Voor zoover de nakoming der voorschriften van dit artikel eischt, dat zij, die met de uitvoering belast zijn, of daartoe moeten medewerken, de woningen der ingezetenen ondanks dezen binnen treden, wordt hun daartoe bij deze de last gegeven, mits met in achtneming der voorschriften van de Wet van den 31 Augustus 1853 (*Staatsblad* no. 83). De uitvoering van dezen last mag ten allen tijde plaats hebben.

Art. 9.

Het is verboden, zonder de vereischte voorkennis of vergunning, op graven van de algemeene burgerlijke begraafplaats iets te plaatsen, op te rigten of daarvan weg te nemen.

Art. 10.

Het is verboden het plantsoen op de algemeene begraafplaats op eenigerhande wijze te schenden.

Art. 11.

Ieder, die zich des avonds, tegen het tijdstip, voor de sluiting van de algemeene begraafplaats bepaald, daarop bevindt, is verpligt op de eerste aanmaning van een der doodgravers, dezelve te verlaten.

Art. 12.

Het is verboden, zonder vergunning van den Burgemeester, doodkisten, bestemd voor de algemeene begraafplaats, te maken, die eene meerdere lengte hebben dan van 2 el, of eene meerdere wijdte dan van 0,7 el, buitenwerks.

Art. 13.

Voor de overtreding der bepalingen van deze verordening zijn strafbaar al degenen, die aan de verbodene handeling hebben deelgenomen, of de gebodene handeling hebben nagelaten.

Art. 14.

De overtredingen dezer verordening worden gestraft, als volgt: die van art. 2 en 3, met eene geldboete van *f* 3 tot *f* 25, die van art. 4 tot en met 11 met eene geldboete van *f* 1 tot *f* 12, die van art. 12 met eene geldboete van *f* 1 tot *f* 6.

Art. 15.

De zorg voor de naleving dezer verordening wordt, behalve aan Burgemeester en Wethouders, opgedragen aan den Directeur en de doodgravers van de algemeene burgerlijke begraafplaats en aan den Commissaris en de beambten van Politie.

Zijnde deze verordening aan Gedeputeerde Staten van *Friesland*, volgens hun berigt van den 1 September 1856, no. 33, in afschrift medegedeeld.

En is hiervan afkondiging geschied, waar het behoort, den 13 September 1856.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
J. H. BEUCKER ANDREÆ,
De Secretaris,
M. S. DE WAL.

PUBLICATIE.

BURGEMEESTER en **WETHOUDERS** van *Leeuwarden* maken bekend, dat er, behalve de bestaande Paardenmarkten in deze Gemeente, nog *eene* **VOORJAARS-PAARDENMARKT** zal worden gehouden, en dat daarvoor, bij Raadsbesluit van den 12 Februarij 1857, no. 1/43, goedgekeurd bij besluit van Heeren Gedeputeerde Staten dezer Provincie, dd. 6 Maart daaraanvolgende, no. 1, is bepaald de ***derde Dingsdag*** *voor Paschen*, zoodat deze markt, dit jaar, voor het eerst zal worden gehouden op ***Dingsdag*** ***den 24*** *Maart e. k.*; zijnde de dag na de Voorjaars-Paardenmarkt te *Groningen*.

Alle kooplieden en verkoopers van Paarden worden uitgenoodigd deze markt te komen bijwonen.

Leeuwarden,
den 9 Maart 1857.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
J. H. BEUCKER ANDREÆ.
De Secretaris,
M. S. DE WAL.

STAAT VAN DE MIDDELPRIJZEN DER GRANEN en andere Objecten, welke gedurende de 2de helft van de maand Februarij 1857, ter Markt der stad *Leeuwarden* zijn verkocht, volgens Nederlandsche maat en gewigt.

Tarwe..	Witte ..	*f* 8.32½	de mudde.		
	Roode..	„ 0.00	„ „		
Rogge		„ 6.37½	„ „		
Gerst ...	Vroege.	„ 5.07½	„ „		
	Late ...	„ 4.62½	„ „		
Boekweit		„ 7.32½	„ „		
Haver		„ 8.40	„ „		
Witte Boonen		„ 11.00	„ „		
Erwten..	Witte ..	„ 0.00	„ „		
	Groene.	„ 7.50	„ „		
	Graauwe	„ 10.00	„ „		

Boter		*f* 1.35	het pond.
Vleesch .	Koe	„ 0.46	„ „
	Kalfs	„ 0.00	„ „
	Schapen ..	„ 0.40	„ „
Varkensvleesch ..	Versch ...	„ 0.64	„ „
	Gerookt ..	„ 0.92	„ „
Aardappelen....	Vroege ... „ / Late ..... „	1.45	de Mudde.
Zaad. ...	Kool	„ 14.50	„ „
	Raap	„ 0.00	„ „
	Lijn	„ 10.50	„ „

Accordeert met het Register der Middelprijzen.

Leeuwarden,
den 1 Maart 1857.

De Burgemeester,
J. H. BEUCKER ANDREÆ.

De **MILITIE-RAAD** over de Kantons 1—8 in *Friesland* brengt, bij deze, ter kennis van de belanghebbenden, dat de *2de zitting*, bestemd tot het aanhooren en beslissen van de reclames om vrijstelling van de dienst der Nationale-Militie, ingediend door Lotelingen der ligting van 1857, uit de Gemeenten behoorende tot bovengenoemde Militie-Kantons, gehouden zal worden op de Militie-Zaal, boven de Hoofdwacht, te *Leeuwarden*, op de navolgende dagen en uren, en wel voor de gemeenten:

Ameland		voormiddags ten 9 uren.
Dokkum	Maandag den 16 Maart 1857.	——— 9½ ———
Achtkarspelen . .		——— 10½ ———
Kollumerland . . .		middags ten 12 ———
Dantumadeel . . .		voormiddags ten 9 ———
Westdongeradeel .	Dingsdag den 17 Maart 1857.	——— 10½ ———
Oostdongeradeel. .		middags ten 12 ———
Leeuwarden	Woensdag den 18 Maart 1857.	voormiddags ten 9 ———
Leeuwarderadeel. .		voormiddags ten 9 ———
't Bildt.	Donderdag den 19 Maart 1857.	——— 10½ ———
Ferwerderadeel. .		middags ten 12 ———
Tietjerksteradeel .		voormiddags ten 9 ———
Menaldumadeel . .	Vrijdag den 20 Maart 1857.	——— 11 ———
Barradeel.		namiddags ten 12½ ———
Schiermonnik-oog .		voormiddags ten 9 ———
Franeker.	Zaturdag den 21 Maart 1857.	——— 9½ ———
Franekeradeel . .		——— 10½ ———
Harlingen		middags ten 12 ———

Voorts wordt aan de belanghebbenden opgemerkt, dat al degenen, die vermeenen regt op vrijstelling van de dienst te hebben, voor den Raad moeten verschijnen en dat, die lotelingen welke niet zijn verschenen, of voor wien geene, bij de wet voorgeschreven, Certificaten zijn ontvangen en accoord bevonden, gehouden zullen worden geenerhande reden tot vrijstelling te hebben en finaal voor de dienst gedesigneerd blijven.

Leeuwarden, den 9 Maart 1857.

De Militie-Raad voornoemd,
C. F. F. RINIA VAN NAUTA, *Pres.*
W. P. HOEGEN, *Secr.*

De **MILITIE-RAAD** over de Kantons 9—16 in *Friesland*, zitting houdende te *Heerenveen*, brengt, bij deze, ter kennis van de daarbij belanghebbenden, dat de *2de zitting*, bestemd tot het aanhooren en beslissen van de reclames om vrijstelling van dienst der Lotelingen van de ligting 1857, uit de Gemeenten behoorende tot bovengemelde Militie-Kantons, gehouden zal worden op de navolgende dagen en uren:

Opsterland	Maandag den 16 Maart 1857.	voormiddags ten 9 uren.
Smallingerland . .		middags ten 12 ———
Ængwirden . . .		voormiddags ten 9 ———
Ooststellingwerf .	Dingsdag den 17 Maart 1857.	——— 10 ———
Weststellingwerf .		middags ten 12 ———
Haskerland		voormiddags ten 9 ———
Utingeradeel . . .	Woensdag den 18 Maart 1857.	——— 10 ———
Doniawerstal . . .		——— 11 ———
Schoterland . . .		middags ten 12 ———
Bolsward.		voormiddags ten 9 ———
Hennaarderadeel .	Donderdag den 19 Maart 1857.	——— 10½ ———
Gaasterland . . .		middags ten 12 ———
Lemsterland . . .		namiddags ten 1 ———
IJlst		voormiddags ten 9 ———
Wijmbritseradeel .	Vrijdag den 20 Maart 1857.	——— 10 ———
Sneek		middags ten 12 ———
Sloten		voormiddags ten 9 ———
Stavoren		——— 9½ ———
Workum	Zaturdag den 21 Maart 1857.	——— 10 ———
Hemel. Oldephaert en Noordwolde		——— 11 ———
Hindeloopen . . .		middags ten 12 ———
Wonseradeel . . .		voormiddags ten 9 ———
Baarderadeel . . .	Maandag den 23 Maart 1857.	——— 11 ———
Idaarderadeel . . .		middags ten 12 ———
Rauwerderhem . .		namiddags ten 1 ———

Wordende de belanghebbenden voorts nog verwittigd, dat degenen, welke vermeenen mogten regt op vrijstelling van de dienst der Nationale-Militie te hebben, of hetzelve nog op nieuw moeten bewijzen, voor den Raad moeten verschijnen, doch dat de zoodanigen, welke geene belangen van dien aard hebben in te brengen, niet behoeven te compareren en dat deze gehouden worden geenerhande reden tot vrijstelling te hebben en finaal voor de dienst blijven gedesigneerd.

Heerenveen, den 9 Maart 1857.

De Militie-Raad voornoemd,
M. VAN HELOMA, *Pres.*
L. A. DRIEST, *Secret.*

's GRAVENHAGE, 7 Maart.

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van gisteren zijn ingekomen: *a.* een wets-ontwerp tot verhooging van hoofdstuk IV der staatsbegrooting voor 1857, welk ontwerp naar de afdeelingen tot onderzoek verzonden is; *b.* het verslag der algemeene commissie van liquidatie der voormalige wees- en momboirkamers van hare werkzaamheden tot 31 December 1856, dat aan eene commissie tot onderzoek is toegezonden.

In deze zitting zijn gevoerd de beraadslagingen over het wets-ontwerp tot aflossing van schuld ten laste van de directie der haven van het Oude Schild op Texel. Daarbij werd het woord gevoerd door de heeren: Sloet tot Oldhuis, van Foreest, de Kempenaer, van Bosse en Thorbecke. Nadat de minister van finantien de aanmerkingen der onderscheidene sprekers beantwoord had, werd het ontwerp met 44 tegen 16 stemmen verworpen.

Aan de beraadslagingen over het wets-ontwerp tot wijziging der regten op den in- en uitvoer van visch namen deel de heeren: Nolthenius, Gevers Deynoot, Wintgens, Sloet tot Oldhuis, van Zuijlen van Nyevelt, van Bosse en de minister van finantien.

Het eenig artikel stelde de heer Gevers Deijnoot voor aldus te lezen:

„De regten op den in- en uitvoer van alle soorten van visch en de invoerregten op walvisch- en robbenspek van vreemde visscherij, zoo als die bij de thans bestaande wetten zijn vastgesteld, worden afgeschaft.

Dit voorstel van den heer Gevers Deijnoot werd daarop met 31 tegen 30 stemmen aangenomen, waardoor een amendement door den heer van Bosse voorgesteld en de voordragt der Regering vervielen.

De considerans onderging daarop eene wijziging, in overeenstemming met het veranderde artikel der wet, dat alstoen met 37 tegen 24 stemmen aangenomen werd.

In de zitting van heden heeft de commissie tot onderzoek der stukken, ingezonden door den minister van kolonien, betreffende het reglement op de drukwerken in Nederlandsch Indie, daaromtrent haar verslag uitgebragt. De Kamer heeft bepaald, dat de conclusie, daarbij vastgesteld, om een afschrift van het verslag te doen geworden aan den minister van kolonien, ten einde dezen in de gelegenheid te stellen aangaande dit onderwerp nadere inlichtingen te geven, op aanstaanden maandag zal behandeld worden, na afloop der aan de orde gestelde werkzaamheden.

De Kamer heeft heden in overweging genomen het wets-ontwerp op de zeevisscherijen.

Art. 1 stelde de heer Sloet tot Oldhuis voor aldus te doen luiden:

„Er wordt aan elkeen volkomen vrijheid gelaten, de verschillende takken van zeevisscherij naar eigen goedvinden uit te oefenen."

Op voorstel van den heer Dirks werd bepaald het artikel aan het einde der overwegingen over het ontwerp te behandelen.

Art. 2, betreffende de keuring van haring, werd met 33 tegen 22 stemmen aangenomen.

Art. 3, in verband staande met het vorig artikel werd zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

Art. 4, bevattende de verbodsbepaling om gedurende eenigen tijd van het jaar met schrobnetten langs de Nederlandsche kusten te visschen, werd met 43 tegen 12 stemmen verworpen.

Art. 5, werd, als met het vorige in verband staande, ingetrokken.

Art. 6, aangevende de voorschriften onder welke de garnalenvisscherij mag worden uitgeoefend, werd met 39 tegen 16 stemmen verworpen; waarop de artt. 7 en 8, daartoe betrekkelijk, werden ingetrokken.

Art. 9, de instelling van een collegie voor de zeevisscherijen voorstellende, werd met 34 tegen 21 stemmen aangenomen, waarop de art. 10, 11, 12 en 13, hetzelfde onderwerp betreffende, zonder hoofdelijke stemming werden aangenomen, nadat art. 11, ten gevolge van de verwerping van vorige artikelen wijziging behoevende, veranderd was.

De artt. 14 en 15, strafbepalingen bevattende, werden ingetrokken.

Art. 16, luidende: „Deze wet treedt in werking op het door Ons te bepalen tijdstip. Alsdan vervallen de wetten van 12 Maart 1818 en de wet van 10 April 1854", werd op voorstel van den heer Thorbecke door den minister van binnenlandsche zaken aangevuld met de bepaling, dat de wet vóór den 1 Januarij 1858 in werking zal treden.

Art. 1 werd daarop gewijzigd in den zin als door den heer Sloet tot Oldhuis was voorgedragen, waarmede de Regering zich vereenigde.

De wet werd daarop vermeerderd met een 10de artikel, luidende:

„Het verbod van invoer van gekaakten en gezouten haring van vreemde visscherij en het tijdelijke verbod van invoer van vreemden ongekaakten gezouten haring, bij de thans bestaande wetten uitgesproken, worden opgeheven.

„De voorwaarde van reciprociteit ten aanzien van den invoer van vreemden zeevisch, bij diezelfde wetten gesteld wordt ingetrokken", voorgesteld door den heer van Bosse.

Het gewijzigde wetsvoorstel werd daarop met 46 tegen 8 stemmen aangenomen.

Bij het onderzoek van het wets-ontwerp op het lager onderwijs in de afdeelingen van de Tweede Kamer heeft het voornaamste punt van deliberatie gemaakt het beginsel in art. 21 neergelegd (reeds in ons vorig no. onder de berigten medegedeeld), vermits vrij algemeen, wat de verdere onderdeelen en bepalingen der voordragt betreft, erkend werd, dat, waar daarbij eenige afwijking van het vorig ontwerp was op te merken, de Regering ijverig gebruik had gemaakt van de wenken en beschouwingen, opgenomen in het vroeger voorloopig verslag. De Regering had dit dan ook in hare memorie van toelichting erkend, en die handelwijze kon niet anders dan ook nu den bijval der meerderheid verwerven. Niettemin bleven er nog, ook wat die onderdeelen betreft, punten van verschil over die door gemeen overleg en nadere gedachtenwisseling alleszins vatbaar zijn voor eene bevredigende oplossing.

Wat nu het hoofdbeginsel der wet betreft, ook hierin ontwaarde men, wat de eerste paragrafen van het art. 21 betrof, geen merkbaar verschil met het vroeger ingediende, vooral niet bij de raadpleging der tot beide ontwerpen behoorende toelichting. Er werd te dien aanzien opgemerkt, dat, hetgeen nopens de opleiding tot christelijke en maatschappelijke deugden in de memorie van toelichting tot het vorig ontwerp stond als nadere aanduiding van de uitdrukking: „bevordering van zedelijkheid en godsdienst", geheel in overeenstemming was met hetgeen ook thans wordt voorgedragen, hetgeen overigens de woordelijke overname is van hetgeen te dien aanzien in het reglement A, behoorende bij de schoolwet van 1806, en dus sedert 50 jaren, tot rigtsnoer is genomen. Te minder werd in die overname eenige vrees gevonden voor de mogelijkheid, om de gemengde school dienstbaar te maken aan de verkondiging van eenig kerkelijk leerbegrip of positief Christendom, naardien de bepaling van alinea 2, geheel overeenkomstig met het vorig ontwerp, wel uitdrukkelijk verbiedt iets te leeren, te doen of te laten, wat strijdig is met den eerbied, verschuldigd aan de godsdienstige begrippen van andersdenkenden en er ten overvloede nog bijvoegt, dat de onderwijzer integendeel aan de kinderen dien eerbied zal moeten inprenten en hen opwekken tot onderlinge liefde en verdraagzaamheid. In verband dan ook met het hoofdbeginsel, gemengde school, bruikbaar voor allen zonder positieve godsdienstleer, vereenigde men zich mede met het derde noodwendig gevolg van dat beginsel, de bepaling namelijk, geheel gelijkluidend aan die van het vorig ontwerp, dat het geven van onderwijs in de godsdienst wordt overgelaten aan de kerkgenootschappen. Ontmoetten derhalve de drie eerste bepalingen van art. 21 van het ontwerp, wel grooten bijval behalve van de voorstanders der gesplitste school met christelijk godsdienstig onderwijs, dit was niet het geval met de slotbepaling, waarbij, hoe ook ingekleed en bemoeijelijkt, toch nog het uitzigt op afzonderlijke scholen, van Rijkswege gesubsidieerd, werd geopend. Men erkende, dat dit het middel scheen te zijn om aan de gemoedsbezwaren van velen te gemoet te komen, doch, men achtte het middel zelf, behalve strijdig met den geest der grondwet, daartoe in het geheel niet geschikt. Men beriep zich juist op het petitionnement, waaruit de staatkundige gebeurtenissen van het vorig jaar zijn voortgevloeid, om aan te toonen, dat de afzonderlijke school, of wat, bij verdere gevolgtrekking op hetzelfde nederkwam, zoodra positief christelijk onderwijs zou gegeven worden, werd geëischt als regt en als regel, zóó zelfs, dat de facultative splitsing in het ontwerp van 1854 opgenomen, geen bijval kon erlangen, zelfs bij de voorstanders der gescheiden school.

De groote meerderheid heeft dan ook met herhaling van hare vroeger uitgedrukte meening, opgenomen in het vorig voorloopig verslag, die halve concessie nedergelegd in de laatste zinsnede van art. 21, afgekeurd en de Regering in overweging gegeven, om ook in dit opzigt terug te keeren tot het vorig ontwerp. Overigens moeten er zoowel over dit als andere punten nog bijzondere gevoelens zijn ontwikkeld, doch de hoofdgedachte komt, voor zoo ver het onderzoek gevorderd is, eigenlijk hier op neder, dat, wanneer de voordragt gezuiverd wordt van de zoogenaamde facultative splitsing, na enquête over het gemoedsbezwaar en het dus, wat de zuivere *gemengdheid* van het *openbaar* onderwijs betreft, meer in overeenstemming wordt gebragt met het vorig ontwerp, alsdan de groote meerderheid er zich evenzeer als bij het vorige, zal kunnen nederleggen.

TER LEEUWARDER COURANT-DRUKKERIJ VAN DE WED. KOUMANS SMEDING.